Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 30.

Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşovŭ şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĚRŬ DE DUMINECĂ 10)

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.

Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr. N-rii de Duminecă 8 francĭ. Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Brasovŭ
a administraţiune, piaţa mare, Tĕrgulŭ Inului Nr. 30 etaţulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe sése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 52. — Anulŭ LVII. Braşovŭ, Duminecă, 6 (18) Martie 1894.

Îngrijirĭ şi împutărĭ.

Braşovŭ, 5 Martie v.

De câteva ḑile lumea maghiară e multŭ mişcată de scirile, ce sosescŭ din Turinŭ despre starea sănĕtăţii lui Kossuth, care încărcatŭ de anĭ se pregătesce a-şĭ lua rĕmasŭ bunŭ de acéstă lume. Tóte gazetele ungurescĭ suntŭ pline de scirĭ şi articulĭ asupra „marelui cetăţénŭ şi guvernorŭ" alŭ Ungariei.

Alaltăerĭ, în ḑiua de 15 Martie n., când Ungurii serbau amintirea proclamărei revoluţiei lorŭ dela 1848, se respândise în Pesta scirea, că Kossuth ar fi muritŭ. Unulŭ dintre ḑiarele maghiare „Pesti Napló", s'a şi grăbitŭ a trimite avisurĭ tipărite prin tótă ţéra în carĭ se ḑicea, că acéstă fóiă va aduce cele mai amĕnunţite scirĭ cu privire la mórtea marelui patriotŭ, la înmormêntarea lui ş. a. Sosindŭ acestŭ avisŭ în mai multe oraşe din provinciă, ca în Vaţŭ, Cluşiu, Oradea-mare ş. a. locuitorii maghiarĭ de acolo au întreruptŭ serbarea şi în locŭlŭ stégurilorŭ tricolore au arboratŭ stégurĭ negri. Spre séră însĕ au primitŭ telegrame, carĭ spuneau, că Kossuth încà trăesce şi că scirea aceea n'a fostŭ adevĕrată. Atuncĭ scóseră érăşĭ stégurile roşu-albŭ-verde şi continuară serbările strigândŭ din nou „Èljen Kossuth!"

Numita gazetă ungurésca, care a arătatŭ atâta grabă în a face speculă cu mórtea lui Kossuth, a trebuitŭ sĕ şĭ audă grele împutărĭ în dietă pentru zelulŭ prea patrioticŭ, ce l'a desfăşuratŭ, şi redactorulŭ ei n'a scăpatŭ de împutărĭ nicĭ după ce a pusŭ tótă vina pe administraţia foii.

Dér împutărĭ şi mai grave se facŭ din partea kossuthiştilorŭ guvernului, pentru-că nicĭ acum când marele „guvernorŭ" e pe patulŭ morţii, nu vrea sĕ aducă o lege pentru repatriarea lui, cu tóte că sosescŭ mereu petiţii la dietă, în care se cere acésta. Scimŭ, că Kossuth nu vrea sĕ recunóscă starea de aḑĭ a lucrurilorŭ în Ungaria, nu vrea sĕ scie de unŭ rege, care sĕ fiă şi împĕratŭ alŭ Austrrei; aşedér ar fi fostŭ lipsă de-o lege deosebită, care sĕ-lŭ chieme în patriă fără de a-i mai pune nicĭ o condiţiă de împlinitŭ. Acum, se înţelege, ar venì póte prea târḑiu şi o asemenea lege, la care însĕ guvernulŭ nicĭ că a cutezatŭ a se gândi seriosŭ, cu tóte că tocmai acuma d-lŭ Wekerle a căpĕtatŭ unŭ puternicŭ aliatŭ în Kossuth, care a aprobatŭ şi a sprijinitŭ politica lui bisericéscă şi l'a feritŭ astfelŭ de-o cădere ruşinósă.

La aceia, carĭ facŭ împutărĭ guvernului, că nu repatriéză pe Kossuth, s'a alăturatŭ, amŭ puté ḑice la spartulŭ têrgului, şi deputatulŭ Nicolae Şerbanŭ. In vorbirea, ce a ţinut'o în dietă în contra proiectelorŭ de lege bisericescĭ „ficiorulŭ popii dela Voila" s'a înfierbêntatŭ aşa de multŭ pentru espatriatulŭ dela Turinŭ, încâtŭ a făcutŭ mare turóre la cei din stânga şi s'a împărtăşitŭ de multe aplause şi laude din partea lorŭ.

Acesta, se vede, i-a şi fostŭ scopulŭ deputatului dela Arpaşŭ, ca sĕ facă puţină sensaţiă. Era şi lucru neobicĭnuitŭ, ca unŭ Românŭ sĕ ia în apĕrare pe Kossuth faţă cu guvernulŭ şi sĕ-i facă acestuia împutărĭ, că nu-i destulŭ de liberalŭ, pentru că nu repatriază şi lasă sĕ sufere în sărăciă pe marele cetăţénŭ maghiarŭ.

Vedeţĭ, strigară opositionalii maghiarĭ, chiar unŭ Românŭ, pe care l'aţĭ alesŭ voi, vĕ spune pĕcatele, şi aplaudară voinicesce.

Şi într'adevĕrŭ, ei au alesŭ pe Şerbanŭ. Acesta călcândŭ peste programulŭ naţionalŭ românŭ a întratŭ în céta mamelucilorŭ guvernului. In urmă însĕ a ieşitŭ din céta lorŭ şi s'a alăturatŭ la aceia, carĭ combatŭ politica bisericéscă a guvernului.

A combătutŭ şi deputatulŭ Şerbanŭ acéstă politică icì colo cu argumente nemerite, şi décă nu se gândea numai la aplausele stângei maghiare, ci şi la aceea cum vorŭ judeca conaţionalii sĕi vorbele lui, n'ar fi pututŭ trece cu vederea, că tocmai Kossuth a sprijinitŭ mai multŭ politica bisericéscă a guvernului şi că elŭ este părintele şovinismului, ce bântue aḑĭ Ardealulŭ şi Ţéra ungurésca, şi s'ar fi feritŭ de a da în glasŭ acestui şovinismŭ.

CRONICA POLITICĂ

— 5 (17) Martie

Nicĭ în sĕptĕmâna acésta nu s'a întêmplatŭ la noi în ţéră ceva mai deosebitŭ în trebile politice. Ceea ce ţine mereu încordată atenţiunea tuturora, este **desbaterea din dietă** asupra căsĕtoriei civile. Au trecutŭ trei sĕptĕmânĭ de când în palatulŭ deputaţilorŭ din Peşta se vorbesce şi se vorbesce mereu, de par' că n'ar mai avé sfîrşitŭ, asupra acestei legĭ păgâne. Unii vorbitorĭ o părtinescŭ, alţii suntŭ împotriva ei. Intre aceia, carĭ au vorbitŭ contra căsĕtoriei civile, este şi deputatulŭ Nicolae *Şerbanŭ*, feciorulŭ popii din Voila, de lângă Făgăraşŭ, a cărui vorbire o aducemŭ la altŭ locŭ alŭ fóiei nóstre de aḑĭ. Deputatulŭ Şerbanŭ face parte de doĭ anĭ în dieta ungurésca; elŭ a mersŭ acolo peste voia naţiunei românescĭ, care dela 1881 a hotăritŭ sĕ nu mai alégă deputaţĭ pentru o dietă, care aduce legile cele mai spurcate de maghiarisare. Timpŭ de doi anĭ de ḑile acestŭ deputatŭ nu şi-a deschisŭ gura sĕ vorbéscă ceva în favórea némului sĕu — şi abia acum din incidentulŭ căsĕtoriei civile şi-a ridicatŭ şi elŭ glasulŭ sĕ spună, că poporulŭ românescŭ n'are nevoiă de căsĕtoria civilă, ér décă dieta totuşĭ va vota legea acésta, atuncĭ strică prin ea întregei ţĕrĭ. Şerbanŭ a spusŭ guvernului, că elŭ nu face decâtŭ rele, că administraţia din comitate şi comune e o prăpădeniă pentru bietulŭ poporŭ, şi în urmă, ca sĕ arete, că guvernulŭ de aḑĭ nu e liberalŭ, a ḑisŭ, că uite, lasă pe Kossuth în miseriă şi fără de patriă. Deputaţii kossuthiştĭ i-au strigatŭ „éljen" şi l'au aplaudatŭ, pentru-că a datŭ in glasulŭ lorŭ. — Impotriva proiectelorŭ bisericescĭ politice s'a pusŭ tótă ţéra în mişcare. Chiar şi Sêrbii, carĭ păreau nepăsătorĭ, au ţinutŭ adunărĭ în mai multe oraşe, la carĭ au participatŭ poporulŭ în frunte cu preoţimea şi inteligenţa sêrbéscă. In tóte aceste adunărĭ poporulŭ sêrbescŭ a declaratŭ susŭ şi tare, că *nu-i trebue căsĕtoria civilă*. Dér Ungurii şi cei dela cârmă, totuşĭ nu vréu sĕ asculte glasulŭ poporului. Ocârmuirea vede bine, că în potriva proiectelorŭ bisericescĭ suntŭ catolicii ungurĭ, suntŭ Românii, Slovacii, Sêrbii, Nemţii, afară de Saşĭ; si totuşĭ ea n'are urechĭ pentru protestele popórelorŭ, nu vré s'asculte de plângerile şi nemulţumirea lorŭ c'o lege atâtŭ de păgână. Ce vré ocârmuirea? Nu vede ea, că n'are pe parte-i decâtŭ pe Jidovĭ?

*

Pe când în dieta din Peşta deputaţii îşĭ petrecŭ vremea scumpă cu desbaterea asupra unei astfelŭ de legĭ păgâne, pe atuncĭ slujbaşii de prin comitate ai guvernului mână înainte cu turbare **góna contra învĕţătorilorŭ noştri românĭ.** Scimŭ, că în diecesa Gherlei, în *Sătmarŭ*, în *Bistriţă-Năsĕudŭ* şi în *Solnocŭ-Dobêca*, suntŭ ameninţaţĭ bieţii noştri învĕţătorĭ cu sutele, aşĭ pierde postulŭ şi a rĕmânè pe drumurĭ din pricină, că nu sciŭ ungurésce ca cocoşulŭ Csáky. Acum vine rêndulŭ şi învĕţătorilorŭ din comitatulŭ *Turda-Arieşŭ*. In comisiunea administrativă a acestui comitatŭ, ţinută sub preşedinţia fişpanului conte Geza *Bethlen*, inspectorulŭ şcolarŭ *Varasdi* a raportatŭ, că din 230 învĕţătorĭ 25 n'ar avé diplome, ér *11 nu vorbescŭ ungurescе*; aceştia, ḑise inspectorulŭ, trebue scoşĭ din posturile lorŭ. Domnii dela administraţiă le-au datŭ terminŭ de graţiă până în luna Septemvre a anului curentŭ. Décă până atuncĭ nu vorŭ face destulŭ dorinţelorŭ despotice ale ministrului, atuncĭ toţĭ 36 învĕţătorii vorŭ fi delăturaţĭ dela scólele românescĭ *fără nicĭ o cruţare*. Ca inspectorulŭ sĕ sumuţe şi mai tare paşalele ungurescĭ din comitatŭ, asupra bieţilorŭ învĕţătorĭ românĭ, recurse la nerusinata insinuaţiune, că das-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Măriuca.

De *Rădulescu-Niger*.

(F i n e.)

IV.

Cucóna Frăsinița, cu flóre la ureche, numai în capotŭ, veselă nevoie mare, sta la o feréstră, care da în ogradă. Cosea lui Vlăduleţŭ cu pĕru creţŭ o cămaşă cu brodărie şi cânta, ca o păsĕruică pe o cracă într'unŭ crângŭ.

Écă atuncĭ pe pórtă unŭ românŭ bărbosŭ, nantŭ, cam adusŭ de umerĭ. Veḑĭ-că stătea călare pe ei şéiḑecĭ şi mai bine de anĭ. Era dascălu Lisandru.

Cum se uità la dênsulŭ cucóna Frăsinița, par'c'o înfiorà şi-'lŭ întrebà cam rĕstitŭ:

— Da ce vrei, omule?

Dascălu Lisandru îşĭ luà pălăria.

— Apoi, cucónă, cautŭ pe Vladŭ a lui Moş-Trohinŭ, care învaţă carte aicĭ în Iaşĭ.... Şi par'c'aicĭ e numĕru de casă, la care locuesce Vladŭ....

Cucóna Frăsinița se cam înfiorà iar.. Pentru-ce décă îlŭ căuta omu ista tocmai din satŭ de acolo? Nu-i mirosì ei a bine şi prinse a descóse pe dascălŭ.

— Da cine eştĭ d-ta?

— Eu sunt învĕţătorulŭ şcólei din satulŭ cela, şi fiind-că totŭ era sĕ trecŭ prin Iaşĭ, m'o rugatŭ Moş-Trohinŭ sĕ viu pe la Vladŭ, sĕ-i aducŭ scrisóre....

— A! aducĭ cu d-ta o scrisóre? Apoi fă bine şi mi-o dă mie, că d-nulŭ Bistricioreanu nu-i acasă...

— Cine, cucónă?

— D-nulŭ Vladŭ Bistricioreanu.

— Iaca bre! nu se putu stăpâni dascălu sĕ nu se mire. Da pe semne s'o coconăşitŭ rĕu fecioru lui Moş-Trohinŭ...

— D-nulŭ Vladŭ e omŭ mare pe-aci pe la noi, aşa sĕ ştiĭ d-ta, Moşŭ-dascăle... Da fiind-c'ai venitŭ, ia poftimŭ în casă...

Cucóna Frăsinița ieşi, îlŭ poftì pe dascălŭ în odaea cea mare şi-lŭ rugà sĕ şédă. Tare 'ĭ cerea inima sĕ puie mâna pe scrisórea ceea. Nuş' de ce, îĭ întrase în sufleţelŭ o frică tainică.

— Bre, da în frumósă odae şéde fecioru lui Moş-Trohinŭ... S'o boeritŭ rĕu, cucónă... grăi dascălu. Da matale cine eştĭ, fie'mĭ cu ertăciune?

— Eu, dascăle, sunt cucóna de gazdă. Domnu Bistricioreanu şéde la mine de multă vreme.

Dascălului începù a-ĭ trece prin minte alte celea. Nu prea i-se arĕta a lucru curatŭ la mijlocŭ... Mare, câtă carte sĕ 'nveţe unŭ omŭ, totŭ nu uită pe-ai lui aşa de tare, cum îĭ uitase Vladŭ, până nu-sŭ papucĭ mueresci în cale.

De! vĕduse şi dascălu multe în cele tinereţĭ ale lui.

Cucóna iasta i s'arĕta o mehenche şi jumĕtate, după ochĭ şi după glasu cela miorlăitŭ... Nu! lucru curatŭ nu era la mijlocŭ. Şi când te-apucă în ghiare jupânese de soiŭ ca cucóna asta, apoi te farmecă rĕu şi cu greu scapĭ de dênsele.

Aistea le gândi dascălu Lisandru într'o clipă, în care cucóna Frăsinița ḑisese unei slugĭ, sĕ-ĭ aducă lui dulceţĭ.

— Mare cinste 'mĭ face, muierea. Asta-ĭ ca sĕ mĕ ḑescóse..., culce-se pe cea ureche...

— Şi-aşa, dascăle, — da mĕ rogŭ matale, cum te chiamă? — începù cucóna, ştiĭ, dulceagŭ de totŭ, cum îĭ oţetu făcutŭ cu miere.

— Apoi, cu iertăciune, Lisandru chipŭ, mĕ cheamă.

— Care va sĕ ḑică, dascăle Lisandre, viĭ cu rĕvaşŭ de la vr'o ibovnică de peacolo? N'o fi de la Măriuca?... grăi cam cu batjocură adecă.

— Care Măriucă, cucónă? se făcu a nu pricepe, şi bănuiala lui prinse rădĕcinĭ ... Nu-ĭ nicĭ o Măriucă pe-acolo, care sĕ fi fostŭ ibovnică lui Vladŭ. Cuconaşiĭ găsescŭ iĭ ibovnice, pe la têrgŭ destule, că la têrgŭ îĭ lumea a dracului...

Cucóna Frăsinița îi aruncà o păreche de ochĭ crucişĭ... fără sĕ rĕspundă.

— Aducŭ lui Vladŭ scrisóre de la bietulŭ tată-su, care doresce după elŭ; eaca dela cine aducŭ scrisóre, sfîrşi dascălu.

— Bine, dascăle, o sĕ-i paie bine d-lui Bistricioreanu. Da fiind-că nu sciu când o sĕ vie acasă, că n'are ceasŭ anume, lasă-mĭ scrisórea mie, sĕ i-o puiŭ pe masă, în odaea, în care dórme, şi o ceti-o clŭ atuncĭ.

— Nu cocónă, fie-mĭ cu ertăciune. Am poruncă, sĕ i-o dau în mână.

căliĭ „valahĭ“ sciu uuguresce, dér nu vréu sĕ vorbéscă. — Étă, aşa vréu Ungurii sĕ împace pe Românĭ, păpaşĭ-ar împăcare!

*

Foile fraţilorŭ noştri italienĭ se ocupă multŭ cu *persecuţiunile, ce le suferŭ Românii din Transilvania din partea Ungurilorŭ.* Fóia *„La Sveglia“* din Parma, într'unŭ articulŭ întitulatŭ **„unŭ punctŭ negru alŭ triplei alianţe,** vorbindŭ de adunarea dela Oxford (Anglia) în causa română, spune, că ea are o mare importanţă, căcĭ causa naţională română e apărată nu numai de pressa englesă, cea mai autorisată, dér şi de cei mai marĭ bărbaţĭ de statŭ şi de însuşĭ Gladstone. Acésta dovedesce, că în cercurile politice din Englitera, care se scie, că e legată cu tripla alianţă, se crede, că nu este în interesulŭ puterilorŭ aliate, de-a se menţiné în Transilvania o stare de lucrurĭ, care constitue unŭ pericolŭ pentru pacea Europei. Vorbindŭ apoi de persecuţiile Românilorŭ, de procesulŭ Memorandului, diarulŭ italianŭ încheie spunêndŭ, că: astfelŭ stândŭ lucrurile nimenea nu póte învinovăţi pe Englitera, décă se îngrijesce de ceea ce se întêmplă în Transilvania, şi décă încércă a face sĕ înţelégă pe amicii Ungurĭ, că ei păşescŭ pe o cale rea, care îi póte duce la peire şi compromite chiar pe aliaţii lorŭ. N'ar fi rĕu, ca şi bărbaţii, carĭ conducŭ destinele Italiei sĕ facă óre-carĭ studii de acéstă natură, cu privire la aliatulŭ lorŭ din Viena.

Dela mitropolia din Bucurescĭ.

La notificarea, ce a făcut'o I. P. S Mitropolitulŭ-Primatŭ alŭ Românieĭ, tuturorŭ bisericelorŭ ortodocse surorĭ despre alegerea sa, declarându-le tot-deodată, că va căuta sĕ păstreze neatinsă credinţa ortodocsă şi strînsa legătură cu tóte bisericele ortodocse, Eminenţa Sa a primitŭ dela aceste biserici rĕspunsurĭ fórte amicale şi pline de elogii. Unulŭ din aceste rĕspunsurĭ este alŭ Mitropolitului Mironŭ din Sibiiu, din care reproducemŭ după „Ţara“ partea cea mai însemnată:

Inaltŭ Prea Sânţite Frate în Christosŭ!

.....Chiămarea şi venirea Inaltŭ Prea Sfinţiei Vóstre la înalta demnitate de Mitropolitŭ-Primatŭ alŭ Românieĭ, care demnitate rĕmăsese fără titlu, în urma retragerei Inaltŭ Prea Sfântului frate în Christosŭ Iosifŭ Gheorghianŭ, este unŭ faptŭ istoricŭ, care pe dreptŭ a fostŭ întêmpinatŭ cu vii simpatii din partea tuturorŭ bisericilorŭ ortodoxe provinciale; de aceea nicĭ eu, când mi-se dă acum puţintelŭ răgazŭ, nu potŭ sĕ mai rĕmâi totalŭ îndĕrĕtŭ cu simţĕmintele mele sincere de iubire şi de bucuriă, carĭ se născuseră în peptulŭ meu îndată ce aflai, că organismulŭ bisericei ortodocse autocefale din România este în partea sa cea mai importantă completatŭ spre mulţămirea generală, şi că în persóna venerabilă a Inaltŭ Prea Sânţiei Vóstre am câştigatŭ şi eu mai de aprópe unŭ prea bunŭ frate în Christosŭ, care nu numai va sci a conduce cu zelŭ şi cu prudenţă destinele bisericei ortodocse din regatulŭ învecinatŭ, ci *în puterea atributelorŭ din vechime ale chiămărei sale şi a posiţiei favorabile ce o are, va fi tot-deodată — precum sperezŭ — unŭ mijlocitorŭ bunŭ între bisericile ortodocse din rĕsăritŭ şi între cele situate mai spre apusŭ,* ca legăturile spirituale şi canonice, sguduite prin relele timpurilorŭ trecute, sĕ devină între bisericele diferitelorŭ naţiunĭ totŭ mai strînse şi, pentru curăţenia, lăţirea şi întărirea ortodocsiei, totŭ mai valoróse.

Gratulezŭ decĭ, din inimă curată Inaltŭ Prea Sânţiei Vóstre şi bisericei ortodocse din România la acestŭ evenimentŭ plinŭ de speranţe, şi vĕ rogŭ sĕ fiţĭ asiguraţĭ, că nu voiu lipsi nicĭ-odată a vĕ cuprinde în piósele mele rugăciunĭ şi a vĕ păstra afecţiunile frăţescĭ, respectulŭ şi consideraţiunea, la carĭ mĕ simtŭ în totŭ chipulŭ prea de obligatŭ, cerêndu-vĕ în modŭ reciprocŭ dragostea şi bună-voinţa frăţéscă, cu care mĕ voiu lăuda în sufletulŭ meu totdéuna şi mĕ voiu întări în nisuinţele mele pentru prosperarea bisericei lui Christosŭ.

Sibiiu, 24 Februarie 1894.

Alŭ Inaltŭ Prea Sfinţiei Vóstre devotatŭ frate: Mitropolitulŭ Românilorŭ ortodocsĭ din Ungaria şi Transilvania.

(ss) **Mironŭ Romanulŭ.** m. p.

*

Mitropolitulŭ-Primatŭ alŭ Românieĭ a desisŭ, ca pentru unŭ mai bunŭ controlŭ asupra bisericelorŭ şi clerului, sĕ se împartă judeţele eparchiei în circumscripţiunĭ de câte 10 comune, carĭ circumscripţiunĭ vorŭ fi supraveghiate de preoţĭ mai distinşĭ cu numele de Exarhĭ, sub controlulŭ şi privegherea Protoiereilorŭ.

SCIRILE ŢILEI.

— 5 (17) Martie

Lefile învĕţătorilorŭ poporalĭ. Ministrulŭ de culte şi instrucţiune publică a datŭ o ordinaţiune — referitóre la executarea art. de lege 26 din 1893, care regulézŭ lefile învĕţătorilorŭ şi învĕţătórelorŭ dela şcólele poporale — ordinaţiunea adresată cătră tóte şcólele comunale şi confesionale, care cuprinde tóte agendele referitóre la ducerea în deplinire a numitei legĭ. Totŭodată au fostŭ recercate comisiunile administrative, sĕ constate, în care şcólă comunală séu confesională nu s'a hotărîtŭ încă minimulŭ lefei pentru postulŭ de învĕţătorŭ; sĕ provóce pe respectivii susţinĕtorĭ de şcóle sĕ-şĭ împlinéscă datorinţele, şi sĕ tină în evidenţă şcólele, la carĭ s'a făcutŭ întregirea lefilorŭ, séu pentru ajutorarea cărora s'a cerutŭ subvenţiune dela statŭ. Cu privire la posturile de învĕţătorĭ, pentru carĭ se designéză o subvenţiune dela statŭ, comisiunea administrativă are datorinţa, de a păzi, ca atâtŭ la aplicarea în postŭ, câtŭ şi la delăturarea din postŭ a respectivului învĕţătorŭ sĕ se observe strictŭ prescrisele instrucţiunei (§§ 26—31.)

—o—

Umplerea scaunului metropolitanŭ din Agram. Se scrie din Agram, că acolo se vorbesce multŭ despre umplerea scaunului metropolitanŭ. În cercurile bisericescĭ e lăţită scirea, că Papa ar avé intenţiunea sĕ numéscă de Metropolitŭ la Agram pe episcopulŭ *Posilovicĭ* George din Zengg şi că numirea lui va fi publicată câtŭ de curêndŭ în Agram şi în Budapesta. Posilovicĭ este aderentŭ declaratŭ alŭ lui Strossmayer, din care causă numirea lui, décă s'ar face, ar fi bine primită de cătră toţĭ credincioşii bisericei catolice croate.

—o—

Kossuth în parlamentulŭ din Viena. O telegramă din Viena spune, că deputatulŭ cehŭ tînĕrŭ *Eym,* a ţinutŭ o cuvêntare fórte interesantă în şedinţa dela 15 Martie. Vorbindŭ despre ministrulŭ-preşedinte unguescŭ şi despre înrîurirea, ce o are politica maghiară asupra coaliţiunei din Austria, Eym dise: „Ministrulŭ-preşedinte maghiarŭ întinde asupra d-vóstrĕ mânĭ binecuvêntătóre. Istoria lumei este plină cu jocurile cele mai caracteristice: amŭ vĕdutŭ, că Plener (ministru austriacŭ de finance) într'o di frumósă s'a treditŭ în braţele lui Hohenwart; amŭ vĕdutŭ nu de multŭ şi aceea, că *Kossuth* a aprobatŭ politica lui *Wekerle*; amicii lui Weckerle suntŭ şi amicii noştri şi de aicĭ urméză, că *Kossuth este amiculŭ d-vóstrĕ.* De bună sémă nu cu voia, ci fără voiă s'a întêmplatŭ, că în dilele trecute mai mulţĭ dintre miniştri noştri au fostŭ la *„cucerirea patriei maghiare.“* După tóte acestea de ce nu s'ar da lumei şi spectacolulŭ, că Kossuth, care este întruparea ideei revoluţiei maghiare, sĕ apróbe politica nepotului mareşalului Windischgraetz. Noi capitulămŭ înainte.“ Cuvintele acestea ale lui *Eym* au usturatŭ fórte rĕu pe Nemţii dela cârma Austriei.

—o—

Darŭ pentru şcólă. D-lŭ *Florianŭ Cociaşŭ,* advocatŭ în Cehulŭ-Silvaniei, a dăruitŭ pentru şcóla română din Poteu, în comitatulŭ Sătmarului, suma de 10 fl., din carĭ senatulŭ şcolarŭ a hotărîtŭ a se întrebuinţa 5 fl. pentru cumpĕrarea de cărţĭ pe séma şcolarilorŭ sĕracĭ, ér alţĭ 5 fl. pentru unele reparaturĭ din şcólă. Învĕţătorulŭ din Poteu, d-lŭ V. Petreus, esprimă pe acéstă cale sinceră mulţămită generoşilorŭ dăruitorĭ.

—o—

Vorbindŭ despre Kossuth o fóiă din Pesta scrie: Orĭcâtŭ de îndelungatŭ sĕ dureze bóla luĭ, totuşĭ de pe acumŭ trebue sĕ se ocupe ómenii cu întrebarea, că unde sĕ se îngrópe rĕmăşiţele lui. Ca Ungurŭ nicĭ nu-şĭ póte cine-va închipui, ca osămintele lui Kossuth sĕ fiă aşedate într'altŭ locŭ, decâtŭ numai în pămêntŭ unguescŭ; de altă parte trebue sĕ ne împăcămŭ cu gândulŭ, după cum dice şi „Magyarország“, că puterea domnitóre va pune totulŭ la mijlocŭ, pentru de a împiedeca, ca marele patriotŭ sĕ fiă aşedatŭ în pămêntulŭ sĕu natalŭ. Se póte, că în naţiune va mai fi atâta putere, pentru ca sĕ păşéscă energicŭ contra acelora, carĭ şi după mórte vréu sĕ-i oprescă espatriatului reîntórcerea în patria sa, dér şi aceea e posibilŭ, că Kossuth sĕ fi făcutŭ o dispositiune testamentară, în înţelesulŭ, ca sĕ fiă înmormêntatŭ alăturĭ cu soţia şi fiica sa Wilhelmina. În casulŭ acésta ultimulŭ locŭ de rĕpaosŭ alŭ lui Kossuth ar fi cimiteriulŭ englesŭ din Genua. Totuşĭ naţiunea maghiară trebue sĕ-şĭ ţină de datorinţă, a adăposti cadavrele acele în pămêntŭ unguescŭ, şi de a le aduce pe tóte în Ungaria, deórece numai în pămêntŭ unguescŭ se vorŭ putĕ odihni. Pe monumentulŭ Wilhelminei Kossuth se află următórea inscripţiă, compusă chiar de Kossuth: „Patriă, décă vre-odată vei fi liberă, nu uita de rĕmăşiţele celorŭ morţĭ în esilŭ.“ Se vede lămuritŭ din şirele acestea, dorinţa lui Kossuth. Naţiunea maghiară trebue sĕ împlinéscă acéstă dorinţă, şi nu este nicĭ o piedecă, ca mormêntulŭ lui Ludovic Kossuth sĕ nu fiă săpatŭ în Ungaria.“

—o—

La Făgăraşŭ sunt convocaţĭ la o şedinţă membrii comitetului centralŭ alŭ „Reuniunei învĕţătorilorŭ românĭ gr. or. din districtulŭ XI (Făgăraşŭ)“. Şedinţa se va ţiné Vinerĭ în 11 Martie v. c., avêndŭ ca obiectŭ principalŭ de desbatere statorirea timpului şi materialului de pertractatŭ pentru ambele adunărĭ generale din ĕstŭ anŭ.

—o—

Bombă în Parisŭ. Alaltăerĭ s'a aruncatŭ în biserica Magdalena din Parisŭ o bombă, prin care a fostŭ omorîtă o persónă şi mai mulţĭ rănitĭ. O frică panică a apucatŭ pe toţĭ cei ce se aflau în biserică; ei se aruncară spre uşĭ, ca sĕ ésă afară, însĕ aceste erau deja închise de poliţiă pentru de a putĕ constata faptulŭ. Multe femei leşinară, cele mai multe însĕ cădură în genunchĭ, începêndŭ a se ruga între plânsete cu voce tare. Mai multe persóne au fostŭ deţinute, asupra cărora poporulŭ adunatŭ se aruncà cu furiă, voindŭ a-le omorî. Deputaţii îndată ce auduiră detunătura grozavă, au eşitŭ cu grămada din cameră, care este în apropierea bisericei. S'a constatatŭ în fine după multe cercetărĭ, că atentatorulŭ a fostŭ chiar celŭ omoritŭ de bombă. Elŭ a voitŭ se intre în lăuntrulŭ bisericei, la uşă însĕ s'a lovitŭ cu bomba de o aripă şi astfelŭ bomba a esplodatŭ înainte de timpŭ. Trupulŭ atentatoruluĭ a fostŭ de totŭ sfăşiatŭ; s'a pututŭ constata, că elŭ este Pauwels, unŭ anarchistŭ belgianŭ, care deja odată a fostŭ espulsatŭ din Francia.

—o—

Ţarulŭ şi Carnot. Cu ocasiunea serbărei dilei de nascere a Ţarului, Carnot, preşedintele republicei francese, i-a trimisŭ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cucóna Frăsinița prinse a încrunta sprâncenile și a se mânia.

— Ce? óre ți-ĭ frică dascăle, sĕ n'o citéscă omŭ strĕinŭ?

— Ba nu, cocónă, da tare aşĭ vrea sĕ-lŭ vĕdŭ, că-ĭ multă vreme de când n'am datŭ ochĭ cu dênsu, şi dĕ! póte că'mĭ dă şi elŭ mie rĕvaşŭ la mână pentru tat'su.

Nu era chipŭ sĕ descóse pe blĕstĕmatu de dascălŭ, şi frica o cuprindea mai cu putere.

— Vedĭ, că nu sciu când o sĕ vie... rĕspunse cucóna.

— Mĕ rogŭ, da totŭ îĭ fi sciindŭ matale, unde se duce elŭ de învaţă...

— Apoi nu sciĭ că-i sĕrbătóre adĭ şi nu-ĭ şcólă?

— Bre! a dracului muiere... gândi dascălu, vra sĕ nu'lŭ vĕdŭ, vra sĕ mi-lŭ ascundă. Atuncĭ oiŭ mai veni, cucónă, grăi dascălu tare. Matale 'i-ĕĭ spune multă sănĕtate.

— Bine, bine.... las'că-ĭ spuiŭ, nu-ţĭ fie frică.

— D'apoi de m'aşĭ lăsa pe [illegible]ja ta! — gândi dascălu, — şi porni.

In ogradă vĕdu pe-o slujnicuţă, că întindea, tocma lângă pórtă, nisce albiturĭ spălate.

Iĭ tună prin capŭ una şi bună dascălului. Décă ajunse în dreptulŭ fetei, îĭ dĕdu bună diua, şi pe urmă se opri şi se lovi repede peste pălăriă.

— Na! c'am uitatŭ, unde mi-o spusŭ cucóna sĕ găsescŭ pe domnulŭ Vladŭ...

— La Creditŭ, creştine... acolo are slujbă cuconaşu nostru.

— Aşa, bine dicĭ. Mulţămescŭ, fetica moşului. Ei, vedĭ cutra, se gândi dascălu, îlŭ teme de mine pe Vladŭ... şi are slujbă cuconaşu dumnealui? Sĕracu Moş-Trohinŭ, te-ĭ mira sĕ-lŭ mai vadă adusŭ în satŭ de-amŭ... Bre! ce ți-ĭ cu têrgurile istea marĭ!...

Intrebă elŭ, dascălu, ba pe unu, ba pe altu, până ce dĕdu Dumnedeu sĕ găsească Creditu cela, şi în sfârşitŭ sĕ dea ochĭ cu Vladŭ.

Când îlŭ vĕdŭ fecioru lui Moş-Trohinŭ, se făcu la faţă în flórea mai[illegible]ului, şi-lŭ duse repede pe dascălŭ într'o odăie, în care sta de pază uşierĭ, cum le dicŭ.

Ce de mai întrebărĭ, ce de mai una, mai alta; — şi nu mai putea Vladŭ de bucuriă, că vedea pe dascălŭ, că dascălu 'ĭ grăia de tat'su... Şi-lŭ totŭ [illegible]reba mereu de Moş-Trohinŭ şi ér de Moş-Trohinŭ... Ba veni încă şi rêndu Măriucăĭ, — şi par'că i se încălzi sufletu lui bietu Vladŭ, când audi de la dascălu, că Măriuca-ĭ cozŭ de frumósă.

— Te-aştéptă, mare Vlade, şi Moşŭ-Trohinŭ şi Măriuca, cu dorurile lorŭ pururea deştepte... Ei, da vedĭ-că d-ta, fĕtu meu, te-i făcutŭ têrgovetŭ, de nu te mai cunóşte nime, şi... fie'mĭ cu iertăciune... te-ai prinsŭ cu dragostea pe la têrgŭ... pe-aicĭ.

Vladŭ pricepu şi plecà ochĭ în josŭ... Par'că îlŭ arsese ceva la inimă de ruşine; ér în minte i se iviră de odată tóte aducerile aminte de lucrurile, care îlŭ făceau sé fiă fórte mulţămitŭ odinióră.

Dascălu prinse-a'ĭ spune, ce planurĭ mândre avea Moşŭ-Trohinŭ cu şcóla; prinse-a'ĭ spune, că satu îlŭ aştéptă pe dênsu ca sĕ fiă luminătorŭ copiilorŭ; prinse-a'ĭ spune, că elŭ îşĭ făcuse vécu de-amŭ şi că ar închide ochĭ mulţămitŭ, décă elŭ, Vladŭ alŭ lui Moşŭ-Trohinŭ, i-ar lua locu în satu lui şi-ar fi dascălŭ după sciinţa de astădĭ.

Vladŭ asculta şi par'că-ĭ venia sĕ plângă; — că avea bunŭ sufletŭ, băetu, numai nemintoşia vêrstei şi ispitele têrgului, uite, îlŭ rĕtăciseră.

Amŭ, la vorbele cumintĭ şi calde ale dascălului Lisandru, par'că sĕ înviora şi sĕ întrupa unŭ altŭ omŭ, şi dragŭ i sĕ făcea planu lui Moşŭ-Trohinŭ, doritu de tat'su.

Dascălu nu-ĭ pomenise nimica însĕ de cununiă cu Măriuca. Era şiretŭ dascălu, şi scia douĕ şi elŭ, pe lume; că sĕ vedeţĭ, după ce-ĭ grăi de tóte cele de păn'amu, îĭ dĕdu scrisórea.

Cu mânile tremurândŭ apucà Vladŭ rĕvaşu de la bĕtrânu de-acasă şi sĕ cam trudi o lécă, până sĕ-lŭ desfacă.

Era lipitŭ cu miezŭ de pâine, şi sĕ ţinea şi aluatulŭ şi hârtia.

Iacă, în sfîrşitŭ, ce ceti:

„Vlade tată,

„Mai întâiŭ de tóte îţi trimetŭ blagoslovenia Sfinţieĭ-Sale părintelui Mateiŭ şi a mea, tătâni-tĕu, — că multŭ mĭ-e dornicŭ sufletulŭ sĕ afle despre sănĕtatea ta.

„Din mila Domnului, fĕtu meu, sunt precum m'ai lăsatŭ; că de la pornirea ta nicĭ am mai primitŭ vr'o slovuşóră de la mâna ta, ca sĕ mi-se bucure sufletulŭ;

următórea telegramă: „Cu ocasiunea ḑilei de nascere, îmĭ ţinŭ de datorinţă de a aduce Majestăţii Vóstre cele mai sincere şi cordiale felicitărĭ ale mele, şi a mĕ alătura la espresiunile de simpatiă, carĭ le primiţĭ în ḑiua de astăḑĭ.“ La acésta a rĕspunsŭ Ţarulŭ: „Mişcatŭ de dovada, că îţĭ aducĭ aminte în modŭ prietinescŭ de mine cu ocasiunea ḑilei mele de nascere, îţĭ mulţămescŭ din inimă.“

—o—

Rege şi primarŭ. În Bruxella a produsŭ mare sensaţiă întêmplarea, că cu ocasiunea cununiei, ce era sĕ se facă între princesa Iosefina din Belgia şi prinţulŭ Carolŭ de Hohenzollern, primarulŭ oraşului Bruxella, *Buls*, n'a voitŭ sĕ îndeplinéscă actulŭ căsĕtoriei în palatulŭ regalŭ, ci a cerutŭ, ca părechia princiară sĕ mérgă la primăriă. Multe foi şi o parte din poporaţiune au începutŭ a demonstra contra casei domnitóre. Regele Belgiei numai decâtŭ a plecatŭ din Bruxella, şi se ḑice, că sănĕtatea sa e greu atacată.

—o—

Uniformarea armatei prusiane. În Berlinŭ se vorbesce, că armata prusiană în curêndŭ va fi uniformată, tocmai ca şi armata austriacă. Se vorŭ întroduce bluse scurte sure-verḑii, ér în locŭ de coifurĭ, chipie. Vênătorii vorŭ căpĕta pălării cu pene, ca şi vênătorii imperialĭ din Tirol, séu ca soldaţii Bersaglieri din Italia.

Din camera ungară.

Desbaterea asupra căsĕtoriei civile.

Şedinţa dela 14 Februariŭ.

După **Szederkényi Nándor,** care ca primŭ vorbitorŭ pledà pentru căsĕtoria facultativă, alăturându-se totuşĭ la proiectulŭ de resoluţiune alŭ lui Appponyi, — luà cuvêntulŭ deputatulŭ:

Nicolau Şerbanŭ: Despre causele, carĭ l'au făcutŭ sĕ părăséscă pasivitatea Românilorŭ şi sĕ se presente în dietă, va vorbi cu altă ocasiune. De ocamdată observă numai, că scopulŭ intrărei sale în dietă n'a fostŭ acela, ca sĕ-i facă greutăţĭ guvernului şi parlamentului, ci singura causă a fostŭ, ca pe guvernŭ şi parlamentŭ sĕ-lŭ facă atentŭ asupra încurcatelorŭ raporturĭ din ţéră. (S'auḑimŭ! S'auḑimŭ!) Când acum îşĭ ridică cuvêntulŭ, representă interesele bisericei românescĭ faţă cu proiectele politice bisericescĭ.

Pentru apĕrarea proiectului de lege se aducŭ douĕ motive: interesele şi consolidarea patriei, şi liberalismulŭ. (S'auḑimŭ! S'auḑimŭ!) Décă ar fi vorba despre aceea, că proiectele de lege politice bisericescĭ promovéză interesele statului, atuncĭ nicĭ unŭ patriotŭ şi astfelŭ nicĭ elŭ (vorbitorulŭ) n'ar fi în contra lorŭ. Dér cumcă acésta nu este aşa, o dovedesce ordinaţiunea dela 26 Februarie 1890 a d-lui ministru de instrucţiune publică. Acéstă ordinaţiune conţine disposiţiunĭ numai cu privire la stabilirea religiunei copiilorŭ născuţĭ din căsĕtorii mixte şi cu tóte acestea ea singură a fostŭ în stare sĕ aţîţe spiritele şi sĕ le ţină în agitaţiune continuă timpŭ de trei anĭ de ḑile. Ce crede óre guvernulŭ, că se va întêmpla atuncĭ, când aceste proiecte politice bisericescĭ, carĭ atâtŭ de adêncŭ taie în viéţa sufletéscă e credincioşilorŭ şi carĭ întregului modŭ de viéţă alŭ cetăţenilorŭ îi vorŭ da o altă direcţiune, vorŭ fi primite, sancţionate şi ridicate la valóre de lege?

Vorbitorulŭ nu-şĭ revindică dreptulŭ de-a face declaraţiunĭ în numele tuturorŭ Românilorŭ, dér când îşĭ ridică cuvêntulŭ în contra proiectelorŭ de sub discusiune: elŭ este interpretulŭ opiniunei întregului poporŭ românŭ şi-şĭ împlinesce o datorinţă de cetăţénŭ alŭ statului luândŭ acéstă posiţiune.

Din proiectulŭ de faţă nimenea nu va trage folosŭ, perderĭ comune însĕ vomŭ avé cu toţii. (Adevĕratŭ! Aşa este! în stânga şi centru). Proiectulŭ stă departe de aceea, ca sĕ restabiléscă liniştea şi sĕ corĕspundă proverbului, că „Extra Hungariam non est vita“. Vorbirea contelui Iuliu Szapary a dovedit'o acésta în modŭ strălucitŭ. Nu voiţĭ dóră, ca la desbinările de naţionalitate şi de dreptŭ publicŭ sĕ mai adaugemŭ şi lupte confesionale. Unde este aicĭ consolidarea patriei? Nimenea folosŭ dintr'asta nu va trage, ci numai pierderĭ vomŭ suferi cu toţii, mai multŭ decâtŭ toţĭ însĕ va suferi patria. (Aprobărĭ în stânga şi în centru).

De astă-dată vorbitorulŭ nu vré sĕ discute asupra împrejurărei, întru câtŭ suntŭ de întemeiate plângerile Românilorŭ şi cine le-a pricinuitŭ acestea, constată numai, că plângerĭ românescĭ esistă şi guvernulŭ ar fi avutŭ în prima liniă datorinţa, de-a vindeca aceste plângerĭ şi de-a cultiva prin acésta interesulŭ patriei. Acésta însĕ n'ar fi trebuitŭ s'o facă în modulŭ, cum a făcut'o ministrulŭ de interne cu faimósa sa telegramă dela Cluşiu; adecă nu trebuia s'o facă numai la aparenţă, compromiţêndŭ astfelŭ puterea esecutivă a statului, ci în acelŭ modŭ sincerŭ, care unesce între sine pe toţĭ cetăţenii şi prin acésta înalţă şi vaḑa statului. (Aprobărĭ).

Este faptŭ în deobşte cunoscutŭ, că la Românĭ sentimentulŭ naţionalŭ stă în cea mai strînsă legătură cu religiunea şi când cineva atacă pe unulŭ, atacă şi pe celalaltŭ. De aci se esplică nemulţumirea poporului românŭ, care în 49 de adunărĭ poporale a protestatŭ cu cea mai mare indignaţiune în contra proiectelorŭ de lege politice bisericescĭ. Prin aceste proiecte, preoţimea română, care nu capĕtă nicĭ unŭ ajutorŭ dela statŭ, perde şi puţinulŭ venitŭ, pe care cu multŭ amarŭ l'a meritatŭ în schimbulŭ serviciilorŭ făcute credincioşilorŭ sĕi. Este óre unŭ postulatŭ alŭ interesului şi consolidărei patriei, ca 3500 de preoţĭ românĭ sĕ ajungă la bâta de cerşitorŭ? (Aprobărĭ în stânga). Şi décă acésta este aşa, sĕ nu ne mirămŭ, décă ei se plângŭ şi agitéză. (Aprobărĭ în stânga).

Sentimentulŭ religiosŭ trebue cultivatŭ, deórece pe poporulŭ ce se află pe-o tréptă inferióră de cultură, nu paragrafii codicelui penalŭ îlŭ reţinŭ dela delicte, ci stima faţă de religiune, ceea ce a dovedit'o şi Szentiványi Arpád, acestŭ membru distinsŭ alŭ partidei naţionale. Ca esemplu vorbitorulŭ spune, că poporulŭ, când la judecătoriă nu depune jurămêntulŭ înaintea crucifixului aflătorŭ între douĕ luminĭ, n'u-i atribue acestui actŭ nicĭ o însĕmnătate. (Aprobărĭ în stânga.)

Poporulŭ înţelege, că prin acestŭ proiectŭ se turbură buna înţelegere, elŭ înţelege, că patria acésta trebue sĕ rĕmână aşa, precum este, şi că suntemŭ avisaţĭ unii la ajutorulŭ altora. Prin vorbirĭ de feliulŭ celei rostite de Veszter Imre, care interesulŭ de rassă îlŭ pune în contraḑicere cu cela alŭ patriei, nu se póte pune capĕtŭ cestiunei de naţionalitate şi se teme vorbitorulŭ, că patria va ajunge înaintea unei catastrofe ca şi în 1848. (Mişcărĭ sgomotóse în stânga estremă.) Chiar şi guvernele celorŭ mai marĭ imperii din lume, carĭ au vrutŭ sĕ demoraliseze popórele şi sĕ le despóie de sentimentele lorŭ religióse, prin acésta n'au făcutŭ alta, decâtŭ că au pregătitŭ catastrofele, carĭ au dusŭ întotdéuna la desmembrarea ţĕrei. (Mişcare în drépta.)

Ce privesce argumentulŭ de-alŭ doilea, liberalismulŭ, acesta nu-i decâtŭ o frasă bombastică, care are de scopŭ sĕ ascundă, ca sĕ nu vadă streinătatea cele ce se întêmplă în acéstă patriă binecuvêntată de Dumneḑeu, dér dusă la perire din partea guvernului. (Aprobărĭ în stânga şi în centru.)

Aicĭ este instituţiunea de corteşĭ, care face ilusoriă libertatea electorală. Fişpanii suntŭ totŭ atâţia satrapĭ, investiţĭ cu deplină putere, ei alegŭ pe funcţionarii comitatensĭ şi-i dresézŭ după placulŭ şi după pofta lorŭ. Totŭ aşa solgăbirĕii alegŭ pe primarii şi pe notarii comunalĭ după metoda paşalelorŭ. (Adevĕratŭ! în stânga); aşa-déră libertatea electorală în ce privesce comunele şi comitatele este o vorbă gólă, şi décă respectivii cetăţenĭ se vaerà şi caută la guvernŭ vindecarea rĕului, tóte spesele şi tótă ostenéla lorŭ a rĕmasŭ şi rĕmâne în pagubă. (Mişcare în drépta) Aceste le scimŭ cu toţii, căcĭ suntŭ la ordinea ḑilei. (Aşa este! în stânga).

Kubinyi György: Aşa vorbesce la noi Hurban!

Nic. Şerbanŭ: După ce administraţiunile comitatense suntŭ scóse din tóte drepturile lorŭ autonome, administraţiunea de statŭ este deja faptŭ împlinitŭ, căcĭ omnipotenţa guvernului şi-a înfieratŭ deja asupra lorŭ sigilulŭ sĕu arḑĕtorŭ. (Aşa este! în stânga.) Noi încă aducemŭ statului jertfe de sânge şi de avere, omnipotenţei de statŭ însĕ nu trebue sĕ ne supunemŭ orbesce, mai alesŭ décă sub mantaua statului se ascunde atotputernicia guvernului. (Aşa este! în stânga.)

Kubinyi György: La Făgăraşŭ este altfelŭ!

Nic. Şerbanŭ: Intre Slovacĭ e încă şi mai rĕu. (Mare ilaritate în stânga. Sgomotŭ.)

Ugron Zoltán: V'a trebuitŭ vouĕ acésta?

Preşedintele: Mĕ rogŭ de linişte! (S'auḑimŭ! S'auḑimŭ!)

Nic. Şerbanŭ: Ḑicŭ, că prin acesta şi prin celelalte proiecte de legĭ, maioritatea cetăţenilorŭ din patriă, séu naţionalităţile (Mişcare în drépta.) se vorŭ desbrăca de limba şi naţionalitatea lorŭ şi se vorŭ contopi în unitatea naţională maghiară.

Hegedüs Sándor: N'a ḑis'o asta nimenea!

Nic. Şerbanŭ: Acésta este o absurditate, căcĭ în ce privesce naţiunea, din care şi eu am norocirea de a face parte, adecă Românii, ei îşĭ ḑicŭ suriḑêndŭ: *„alios ego vidi ventos“*, adecă: Trecut'amŭ noi prin timpurĭ şi mai grele, fost'amŭ cu Hunii, Vandalii, Bulgarii, Turcii şi alte pe atâtea popóre sĕlbatice şi marĭ. Tóte acele popóre, afară de Turcĭ, au peritŭ şi numai numele li-a mai rĕmasŭ, noi însĕ suntemŭ aicĭ, dreptŭ martorŭ viu alŭ seculului alŭ 19-lea, cumcă o miiă de anĭ suntŭ, de când una suntemŭ cu Ungurii la bine şi la rĕu (Aprobărĭ) şi décă bunulŭ Dumneḑeu ne va ajuta, vomŭ ajunge şi mileniulŭ de alŭ doilea, fără ca unii sĕ nimicéscă pe ceialalţĭ (Vii aprobărĭ în stânga.), căcĭ dóră unii la alţii suntemŭ avisaţĭ, comune ne suntŭ interesele de viéţă şi acestea ne îndémnă, ne silescŭ cu putere alementară la o convieţuire frăţéscă. (Vii aprobărĭ în stânga.)

Kubinyi György: Dér nu cu cuvêntulŭ! (Mişcare.)

Polonyi Géza: D-vóstrĕ nicĭ acésta nu vĕ place!

Nic. Şerbanŭ: In 1868 s'a sĕvîrşitŭ uniunea Transilvaniei, cu dreptulŭ séu cu nedreptulŭ, asta nu voiu s'o discutŭ....

Madarász Jozsef: Nicĭ nu se póte discuta, décă cu dreptulŭ séu cu nedreptulŭ s'a făcutŭ! (Mişcare în drépta şi în stânga estremă.)

Nic. Şerbanŭ: Aceea însĕ este faptŭ, că până în ḑiua de astăḑĭ esistă astfeliu de instituţiunĭ, ba chiar şi legĭ, carĭ de jure despartŭ Ardealulŭ de Ungaria. Orĭ dóră legea electorală deosebită pentru Transilvania este ea liberalismŭ? Aicĭ ar avé guvernulŭ terenŭ pentru de a-şĭ arăta liberalismulŭ sĕu. Pe bărbaţii marĭ ai naţiunei nóstre trebue sĕ-i iubimŭ, pe ai altora trebue sĕ-i cinstimŭ: pentru guvernŭ însĕ, aşa se vede, că acésta nu este o datorinţă, căcĭ altfeliu cum amŭ puté sĕ ne esplicămŭ faptulŭ, că pe marele bărbatŭ alŭ Ungariei,

---

de aceea, vĕḑêndŭ şi vĕḑêndŭ că fĕtu meu Vlăducu s'o uitatŭ pe elŭ în celŭ hău de têrgŭ depărtatŭ, ér la satulŭ lui nicĭ că mai gândesce; şi déc'amŭ vĕḑutŭ apoi, cainicu de mine, c'o sĕ rĕmâiŭ la vreme de bĕtrâneţe totŭ singurŭ ca unŭ cucŭ, iaca mi-am pusŭ în gândŭ sĕ nu morŭ până ce n'oiŭ avea cui sĕ lasŭ multŭ-puţintelu ce-am strînsŭ şi eu.

„M'o uitatŭ Vladŭ pe mine, — ia sĕ'lŭ uitŭ măre, şi pe dênsu, că multŭ mi s'o amărîtŭ sufletulŭ.

„Aşa, m'am sfătuitŭ cu gândulŭ şi iacă 'ţĭ trimĕtŭ scrisóre cu dascălulŭ Lisandru, ca sĕ-ţĭ vestescŭ ţie, fĕtu meu, că mĕ însorŭ cu Măriuca...“

— Cu Măriuca? strigà Vladŭ şi se făcu numai sudorĭ... Şăgueşce tata?

— Măre, cetesce până la capĕtŭ, Vlade fătu-meu, cetesce şi t'eĭ dumeri, îĭ rosti dascălu; ér pe sub mustăţĭ rîdea, ghiduşu.

„. . . . că mĕ însorŭ cu Măriuca“... mai ceti Vladŭ şi înghiţi cu nodurĭ, apoi începu mai departe:

„Bĕtrânŭ sunt, Vlade tată, mĕ vĕḑŭ că-ĭ aşa; da ce sĕ-mĭ facŭ pustietăţei, care mĕ ucide înainte de vreme?

„Şi pe urmă, Măriuca, par'că mi-o făcutŭ cu ulcica, aşa'sŭ de fermecatŭ, zĕu Vlade tată, fermecatŭ de-alŭ binelea. Pasŭ de mai scapă din mréjă! Măre, lasă, facem'oiu şi eu unŭ cleanŭ de Bistriţă, de n'o sĕ aibă sĕ se plângă Măriuca fetica moşului....

„D'apoi cum socotescĭ!... Că vĕḑŭ eu, măre, băete: suntŭ mai dârzŭ eu în iérna bĕtrâneţelorŭ mele, de câtŭ tine în primăvéra tinereţelorŭ tale....

„Era sĕ nu-'ţĭ dau sciinţă de istŭ pasŭ alŭ meu; dér apoi m'o mlădiatŭ părintele Mateiu şi cu dascălu.

„Amu, décă-i poftì sĕ-mĭ carĭ apă cu ciuru la nuntă, écă vin'o şi cară-mĭ, fĕtu meu; ér de nu, pace bună între noi. Póte o vré Dumneḑeu sĕ-mĭ dee róde amu la bĕtrâneţe, ca sĕ fiă cine sĕ-mĭ închidă ochii când m'o chema Domnu la elŭ....

„Eu şi părintele Mateiu te blagoslovimŭ şi te sărutămŭ cu părintéscă dragoste....

„Tătâni-tĕu,

„Trohinŭ sin Agapie“.

Ér décă cetì Vladŭ, n'avŭ glasŭ sĕ vorbéscă. Par'că-i perise daru graiului. In mintea lui se făcuse întunerecŭ de nópte adêncă.

Prinse a plânge, ca unŭ copilŭ, cu ochii ţintuiţĭ pe scrisórea, ale căreia slove marĭ, câtŭ talpa gâscei, par'că erau de focŭ în multe feţe.

Dascălu se uità la dênsulŭ cu bucuriă ascunsă; plânsu lui Vladŭ îlŭ dovedea cu inimă bună şi cu dorŭ de cele de acasă.

Dómne, ce norocŭ mare pe toţĭ, sĕ-lŭ pótă mâna spre casă rĕvaşu, care cuprindea isvodirea Măriucăi....

Avea minte istéţă, nevăstuica!

Trecură aşa câte-va clipe.

De-odată Vladŭ se sculà în picióre şi apucà de o mână pe dascălu Lisandru.

— Dascăle, îi grăi, scii cu hotărîre, — pornimŭ acasă chiar astăḑĭ. Haidemŭ...

Se şterse la ochĭ, se duse în odaia, în care scria la slujbă, îşĭ luà pălăria, fără sĕ spue cui-va o vorbă, se întórse de luà pe dascălŭ şi pe icĭ ţi-i drumu!

Totŭ în acea ameţélă a gândurilorŭ, care-'lŭ hotărîseră sĕ lase Iaşii, sĕ lase ibovnică, sĕ lase cartea legată la gardŭ de o bucată de vreme, — Vladŭ se pornì întru căutarea unei căruţĭ, se tocmì, se învoi cu jupânu Moise alŭ harabalei, — şi până nu se gătì jupânu, nu-'lŭ slăbì cu dragostea.

La pórta cucónei Frăsinița când se oprì, şi Dumneḑeu sĕ fi vrutŭ a-lŭ împiedeca, nu ar fi isbutitŭ.

Par'că era prinsŭ de frigurĭ; şi elŭ, blându şi supusu Vladŭ, ar fi fostŭ în stare sĕ s'apuce la trântélă cu cine nu l'ar fi lăsatŭ sĕ plece.

Hei! veḑĭ-că suntŭ clipe de deşteptare şi de întórcere la ce se părea uitatŭ în clipe de rĕtăcire, — că stavila nu se póte pune pornirei, tocmai ca şi pornirei unu părĕu, când plouă multŭ la munte.

Şi plouase, la Vladŭ; plouase aducerĭ aminte dulcĭ şi dragĭ sufletului, şi plóia spălase cu şiróele ei glodu vieţei de amu; ér locu sufletului rĕmăsese curatŭ, bunŭ de răsadu unei dragoste trainice şi unei vieţĭ folositóre.

Ce plânse, ce se văicărì cucóna Frăsinița, ce prinse-a ţîpa slujnica şi-a lătra cânele Fideluşŭ, spĕriatŭ de atâta văicărélă şi de atâta forfotélă prin casă!

Vladŭ nicĭ măcarŭ luà séma.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

pe celŭ mai mare fiu alŭ patriei nóstre, pe Ludovicŭ Kossuth (Sgomotóse „éljen"-urĭ în stânga estremă) ilŭ lasă sĕ trăéscă fără patriă și în estrema lui lipsă ilŭ lasă sĕ-și vêndă chiar și biblioteca și sĕ móră în esiliu.

Vörös János: In timpŭ ce pe conducĕtorii Muscalilorŭ îi provĕdŭ cu pensiunĭ grase!

Nic. Șerbanŭ: Dér liberalismŭ este acesta? (Vii aprobărĭ în stânga estremă. Nelinișteîn drépta.)

Președintele: Mĕ rogŭ de liniște!

Boncza Miklos: Acesta vorbesce astfeliu!? De-ațĭ fi auditŭ toastulŭ lui dela Bucureștĭ! (Sgomotŭ în drépta).

Nic Șerbanŭ: Nu primesce proiectulŭ. (Aprobărĭ în stânga și în centru.)

Corespondența „Gaz. Trans."

Din Lalașințŭ, în Banatŭ, ni-se scrie: In tómna anului 1892 a fostŭ îmormêntatŭ în cimiterulŭ bisericei române gr. or. de aicĭ bĕtrânulŭ preotŭ Teodorŭ Mihaloviciu, care murise în etate de 97 anĭ. Deórece însĕ printr'o ordinațiune ministerială îngroparea morțilorŭ în cimiteriulŭ bisericei, fără de-a avé licență dela autoritatea civilă, este oprită, preotulŭ Ioanŭ Hadanŭ n'a voitŭ la începutŭ sĕ sĕvîrșéscă îmormêntarea; la urmă însĕ a trebuitŭ s'o sĕvîrșéscă, căcĭ acésta era dorința unanimă a poporului, ér primarulŭ, în urma unei învoelĭ, ce-o avusese cu rĕposatulŭ, luase asupră-și însărcinarea de-a câștiga licența de lipsă.

A urmatŭ de aci unŭ procesŭ, care a duratŭ doi anĭ și care s'a terminatŭ cu osîndirea preotului Hadanŭ și a învĕțătorului la câte o pedépsă de 25 fl., măcarcă amêndoi protestaseră la timpulŭ sĕu în contra îmormêntării la loculŭ numitŭ, ér primarulŭ, care și-a călcatŭ îndatorirea de-a câștiga licența, a fostŭ achitatŭ. Apelat'au cei condamnațĭ la comitatŭ, apelat'au chiar și la ministeriulŭ de interne, — dér tóte înzadarŭ, ba fură arătațĭ încă și la Consistoriu. Așa sciu autoritățile ungurescĭ sĕ-și verse foculŭ dela inimă asupra preoților și învĕțătorilorŭ noștri. Facă cine ce va face, înaintea lorŭ totŭ numai preotulŭ și învĕțătorulŭ românŭ este vinovatŭ!

Din Homorodŭ, lângă Cohalmŭ, amŭ publicatŭ în nr. 34 dela 13 (25) Februarie alŭ fóiei nóstre o corespondență cu privire la producțiunea și petrecerea, ce s'a datŭ acolo din partea tinerimei române în séra de Bobotéză. Cu privire la acea corespondență, subscrisă de „Privitorulŭ", d-lŭ parochŭ din Cohalmŭ, *Andreiu Boeriu*, ne trimite o întîmpinare de următorulŭ cuprinsŭ:

Nu este adevĕratŭ, că d-lŭ parochŭ Boeriu nu ar fi sprijinitŭ după cuviință tinerimea întru aranjarea acestei producțiunĭ. La începutŭ 'i s'a pusŭ tinerimei la dispositiă școla română, pentru ca sĕ și facă probele, ér mai târdiu, din considerațiunĭ deplinŭ întemeiate, parochulŭ a rugatŭ pe curatorulŭ primarŭ, ca sĕ lase pe tinerĭ a-și face probele în casa sa. Curatorulŭ i-a primitŭ pe tinerĭ cu tótă dragostea, aceștia au făcutŭ tot în casa lui probele, fără sĕ fi suferitŭ prin acésta nicĭ cea mai mică pedecă întru ajungerea scopului lorŭ. Prin urmare în punctulŭ acesta împutarea ce 'i s'a făcutŭ preotului, a fostŭ cu totulŭ neîntemeiată.

Că producțiunea și petrecerea nu s'a datŭ în sala școlei române, nimenea pentru acésta nu pórtă nicĭ o vină. Se prevedea cu tótă siguranța, că sala școlei române va fi prea mică și de aceea s'a alesŭ *sala de jocŭ* aAșilorŭ, care anume este întocmită pentru astfelŭ de lucrurĭ și care pentru prețulŭ de 2 fl. 'i se pune la dispositiune orĭ și cui, fără de-a cerși prin acésta nicĭ o grațiă. S'au ținutŭ și aicĭ câteva probe, la carĭ d-lŭ parochŭ Boeriu încă a luatŭ parte, încurajândŭ tinerimea cu sfatulŭ și cu cuvêntulŭ. Tóte mobilele din casă 'i le-a împrumutatŭ tinerimei pentru înfrumsețarea salei și a făcutŭ totŭ ce 'i s'a cerutŭ pentru a-le sta în ajutorŭ.

Se dice în acea corespondență, că ginerile parochului Boeriu, care este inspectorŭ confes. de școlă, a scosŭ tinerimea din sala școlei romane. Asta e cu totulŭ neadevĕratŭ; ginerile parochului nicĭ nu este inspectorŭ confes. de școlă, ér adevĕratulŭ inspectorŭ nu a scosŭ tinerimea, ci ea de bună voiă a primitŭ sĕ-și facă probele în casa curatorului primarŭ. Banii încassațĭ la producțiune de asemenea s'au administratŭ conscienciosŭ și nu se póte face nicĭ pentru acésta nimĕnui vre-o imputare.

Acesta este cuprinsulŭ întîmpinărei, ce ni-o trimite d-lŭ parochŭ Boeriu din Homorodŭ De-asemenea cuprinsŭ amŭ mai primitŭ o întîmpinare și din comuna Barcutŭ, în care imputările făcute de „Privitorulŭ" la adresa parochului Boeriu suntŭ aspru combătute.

Literatură.

In tipografia archidiecesană din Sibiiu a apărutŭ: **Manualŭ de dreptŭ cambialŭ,** lucratŭ de d-lŭ *Ioanŭ Socaciŭ,* profesorŭ la scóla comercială rom. gr. or. din Brașovŭ. Tipăritŭ cu spesele institutului de creditŭ și economii „Albina". Form. mare 8⁰ de 250 pag. Prețulŭ 2 fl. — Manualulŭ de față este menitŭ a acoperi o trebuință adêncŭ simțită nu numai în scólă, ci și în viața practică, mai alesŭ fiind-că în timpulŭ din urmă daraverile cambiale s'au lățitŭ în mĕsură însĕmnată și între Românĭ.

*

Arta de a trăi de Stugau, traducere liberă de *Ieronimŭ G. Barițiu.* Acestŭ escelentŭ și prea instructivŭ opŭ, care pentru tóte împrejurările vieței ofere bogate consolațiunĭ și învĕțăturĭ, se póte procura dela librăria Ciurcu din Brașovŭ, cu prețulŭ de 50 cr.

*

In tipografia „Aurora" A. Todoranŭ din Gherla (Szamosujvár) a apărutŭ: **Dile negre**, versurĭ de *Petrea dela Clușiu*, cu o prefață de George Simu. Brosura I. Formatŭ 8⁰ de 112 pag., conține 37 poesii, tiparŭ curatŭ, hârtiă fină. Prețulŭ 50 cr. trimisŭ francatŭ. Venitulŭ curatŭ e destinatŭ pentru înființarea unui fondŭ, din care cu timpulŭ sĕ se edea o fóiă pedagogico-literară. De vêndare la d-lŭ Petru Conda, învĕț. în Ajton (com. Coșiocnei) și a tipografia „Aurora" în Gherla.

Lucrurĭ bagatele.

Décă lucrurile micĭ le disprețuescĭ,
Atuncĭ nicĭ de alte marĭ nu te învrednicescĭ.

Viața nóstră e o țĕsătură din lucrurĭ fórte micĭ și neînsemnate. De aceste lucrurĭ micĭ atêrnă însĕ fericirea fiă-cărui omŭ. După cum veĭ sci ține sémă de ele, așa îțĭ va și umbla în viață. Chiar caracterulŭ ómenilorŭ marĭ nu este alt-ceva, decâtŭ unŭ lanțŭ de lucrurĭ micĭ, bogatele la părere, dér marĭ apoi în urmările lorŭ. Precum și scânteia este unŭ lucru fórte micŭ, și are viață numai de câte-va clipite; unŭ stropŭ de apă e pré multŭ ca s'o stingă, însĕ ajungêndŭ în materii, carĭ îi priescŭ ei, le aprinde și produce unŭ focŭ înspăimântătorŭ, care în câte-va minute mistuesce agoniséla și strînsura ómenilorŭ adunată cu multă trudă și sudóre în decursŭ de mai multĭ anĭ.

Inaintarea orĭ-cărui omŭ. în orĭce stare s'ar afla elŭ, atêrnă de luarea aminte cu care ține sémă de lucrurile micĭ. Inflorirea unei gospodării casnice atêrnă de lucrurile micĭ îngrijite cum se cade și orênduite fiă-care la loculŭ sĕu. Unŭ omŭ de afacerĭ neținêndŭ sémă de tóte lucrurile bagatele ale afacerilorŭ sale ajunge în scurtŭ timpŭ la sapă de lemnŭ.

Mulțimea de cunoscințe și pățanii din viață, ce le are cine-va, suntŭ o adunătură de cunoscințe micĭ și de pățanii dilnice neînsemnate la părere. Marea, câtŭ e ea de mare, constă din o mulțime nespusŭ de mare de picăturĭ de apă. Cine nu vré sĕ învețe nimicŭ și nu ține sémă de pățaniile dilnice, ajunge o ființă nenorocită în lume. Aceștia însĕ ținŭ, că lumea e rea și nu ei suntŭ de vină. Mulțĭ ținŭ, că pentru a avé norocŭ în lume e destulŭ sĕ te fi născutŭ într'o zodiă norocósă, și noroculŭ vine de sine cu carulŭ încărcatŭ. Dér vai, cum se înșélă!

Omulŭ însu-și e faurulŭ norocului sĕu. Pentru a și puté făuri noroculŭ sĕu, trebue sĕ ia séma la întocmirea și la firea tuturorŭ lucrurilorŭ, carĭ îlŭ încungióră, fiă ele orĭcâtŭ de micĭ; sĕ muncéscă cu socotélă și sĕ păstreze cu înțelepciune, și mĕ rĕmășescŭ pe orĭ-ce, că acela a prinsŭ noroculŭ de piciorŭ. Străduința, munca e tatălŭ norocului și pĕstrarea e mama lui.

Cine nu ține sémă de lucrurile micĭ, pe cele marĭ nu le póte ajunge, pentru-că cele marĭ suntŭ alcătuite din cele micĭ. Și apoi sĕ nu crédă nimenĭ, că noroculŭ face pe ómenĭ, ci munca și străduința. Noroculŭ, după vorba americanului, aștéptă pururea sĕ găséscă ceva d'agata. Elŭ stă în patŭ și aștéptă sĕ vie postașulŭ cu vre-o scire, că a moștenitŭ atâtŭ și atâtŭ dela cutare rudeniă. Lucrulŭ dimpotrivă află totdéuna ceva, elŭ nu aștéptă în patŭ ca noroculŭ, ci se scólă de diminață și muncesce bărbătesce până séra târdiu. Noroculŭ miorlăe și mârîe în patŭ, lucrulŭ flueră și cântă cu dragŭ muncindŭ mereu. Noroculŭ se lasă în voia întêmplării, pe când lucrulŭ se întemeiéză pe caracterŭ. Noroculŭ se dă pe ghiață în nepăsare de lucrurĭ, pe când munca merge înainte cu socotélă spre înaintare, spre avere și neatêrnarea de alții.

In economia casnică, de pildă, se află multe lucrurĭ micĭ, carĭ arŭ trebui luate în de-aprópe băgare de sémă, décă căsenii voescŭ a fi sănĕtoși și norocoșĭ. Curățenia se alcătuesce din lucrurĭ micĭ la părere — măturatŭ frumosŭ, ștersŭ de prafŭ, scuturatŭ și aședatŭ fiă-care lucru la locul sĕu ș. a.; însĕ tóte luate împreună ne dau curățenia casii *în totŭ ca unŭ paharŭ*, ne facŭ sĕ ne simțimŭ bine în ea și sĕ muncimŭ cu plăcere. Curățirea aerului din casă se ține de unŭ lucru bagatelŭ, pentru-că noi nu-lŭ putemŭ vedé, și puținĭ ómenĭ sciu câte ceva despre elŭ. Cu tóte acestea, décă nu îngrijimŭ ca aerulŭ din casă sĕ se premenéscă câtŭ se póte mai desŭ cu altulŭ próspĕtŭ și curatŭ de afară, ne îmbolnăvimŭ. A deschide feréstra de câte-va orĭ pe di spre a se aerisa casa, ni-se pare unŭ lucru de nimicŭ, o perdere de vreme. Totŭ așa se întêmplă și cu alte lucrurĭ micĭ din casă. Totŭ așa ne dovedesee însa-și firea întrégă.

„Intr'unŭ grăunte micŭ fórte
Cin'ar crede, că se póte
O viață a s'ascunde?
In pămêntŭ abia s'aruncă,
Și puterea-i se deștéptă:
In pămêntŭ rădĕcinĭ prinde,
Din pămêntŭ afar' pĕtrunde,

Ér dascălu prinsese la putere, scii, ca de flăcău în toiu tinereței; îțĭ ridică ușorŭ, ca pe nisce pene, lucrurile lui Vladŭ și le aședà în haraba.

După o jumĕtate de ceasŭ, în casa cu pĕcatu, rĕmăsese cucóna Frăsinița leșinată, slujnica s'o stropéscă cu oțetŭ și coteiu Fidelușŭ sĕ latre pe de-lăturĭ.

V.

Móra se hodinea... Apa curgea pe sub capacu iezăturei, ciurŭ! ciurŭ!... încetișorŭ, a lene, par'că vrea sĕ ție 'n sémă, că era Duminecă, și încă a Floriilorŭ.

Bătătura morii era măturată și curată, ca în palmă.

Éca popa Mateiu, călare, se oprì în dreptulŭ căsciórei Măriucăi.

— Măriuco, Măriuco tată, strigà elŭ.

Măriuca se ivì gătită, focŭ de gătită.

— Sărutŭ mâna moș-Părinte. Sfinția ta m'ai strigatŭ?

— Eu Măriucă tată, ca sĕ-ți spuiu veste îmbucurătóre, adĭ de sfânta Duminecă a Stâlpărilorŭ. Ia gâcĭ ce-i?

— Apoi, dĕ! sciu eu, moș-Părinte?

Prin inimă îi trecù însĕ unŭ fiorŭ caldŭ; ér în obraji îi rĕsăriră bujorĭ; gându-i sburà într'o clipă la Vladŭ; care altă veste de bucuriă putea sĕ fiă!

— Las'că-ți trecù prin gândŭ, Măriuco tată... Ei, ce sĕ-i facĭ tinereței, bat-o norocu: apoi așa-i, Măriuco, o venitŭ fecioru lui Moș-Trohinŭ. Eu m'am dusŭ de cu nópte de-am împărtășitŭ pe bietu Moș-Tóderŭ din cătună și-amu mĕ 'ntorcŭ, că am slujbă la biserică pentru sfânta di de adĭ.

— Sărutŭ mâna, Moș-Părinte Mateiu de veste bună. Apoi o sĕ viu și eu la biserică.

— Vin'o sănĕtósă.

Părintele pornì în buestru calului.

Dómne, ce bucuriă pe sufletu Măriucăi!

Care va sĕ dică, décă venise și venise Vladŭ, cum audise, că moșnégu de tatsĕu era s'o ia pe dênsa, — apoi totŭ o mai avea la inimă, flăcău...

Și nu-și mai găsea locŭ sĕrăcuța, și nu scia, sĕ plângă, orĭ sĕ cânte? s'alerge la Moș-Trohinŭ, orĭ sĕ lase sĕ se întâlnéscă cu dênșii la biserică?...

Cum o sĕ se uite Vladŭ la dênsa?

Ce o sĕ-i dică?

Pentru ce adecă n'alergase de-cuséră la ea, la móră? Ce planŭ învêrtea moșneagu?

Câte și mai câte gândea nevĕstuica și se pârpolea ca o mreană scăpată 'n jĕratecŭ.

Par'că se vedea hărnicindŭ la móră, ca și mai înainte, amu însĕ îndrăgită, măritată cu Vladŭ, care-i era dragŭ ca lumina ochilorŭ. Și-lŭ vedea pe elŭ învĕțătorŭ în satŭ, fruntașu fruntașilorŭ, omŭ cu carte cum se întorcea séra acasă ostenitŭ, ca sĕ se hodinéscă cu dragŭ, pe prispa morii....

Și-lŭ vedea stăpânu morii și stăpânu ei, și tare mai era veselă și mândră!

Când ajunse la biserică, frământată de gândurĭ de-aistea, nime nu venise încă; numai dascălu nuș'ce bodogănia la strană rĕpide și ne 'nțelesŭ.

O lumînare ardea în fața icónei Maicei Domnului și una în altarŭ.

La icóna Maicei Domnului se duse de bătŭ mătănii și începù sĕ se închine.

Prinse-a toca în vremea acésta și pe urmă, unu după altu, lumea a se strînge.

Éca și Moș-Trohinŭ rasŭ și întineritŭ la față, de par'că se întorsese rostu vremei și anii moșneagului întraseră în primăvéră.

Cu dreptŭ zĕu, — era primăvéra unei bucurii sufletescĭ, fără asemĕnare de dulce; perdutŭ fusese fecioru sĕu și era aflatŭ; rătăcitŭ fusese, și căitŭ se întorsese la casa părintéscă.

După dênsu venea Vladŭ, cam posomorîtŭ; față cu veselia lui tat'seu, elŭ era ca unŭ norŭ, care trece prin dreptu sórelui și lasă pată de umbră într'unŭ locŭ luminosŭ.

Vedĭ-că grăiseră dór', de-cuséră, Moș-Trohinŭ și fecioru, după ce se vĕdusera și după ce trecù clipa cea dintâiu a bucuriei și a înduioșărei.

— Și di, te însorĭ, tătucă, — luase cuvêntŭ Vladŭ cu înecŭ în glasŭ.

— După pravilă, fĕtu meu, și cu totŭ rostu, rĕspunse moșneagu, și clipindŭ ochii cu veseliă.

— Sĕ-ți dee Dumnedeu norocŭ...

— Adecă sĕ ne dee la amêndoi, fĕtu meu, că și pentru tine-i bucuriă, bucuria mea.... Dĕ! tu o sĕ rĕmâi vecĭ târgovețŭ; tu o sĕ trăescĭ pe-acolo boeresce, o sĕ iei

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Infloresce și rodesce
Și pe toți îi mulțămesce".

Odată unŭ negustorŭ mare a datŭ sĕ se vestéscă prin gazete, că are lipsă de unŭ ucenicŭ în prăvălia sa. Indată după acésta se duseră la negustorŭ mulțime de băieți. Elŭ îi primi frumosŭ pe toți în prăvălia sa și le dete de lucru sĕ pacheteze sare de câte doi cruceri în tocuri de hârtie; acela dintre ei, care sciea sĕ facă pachetele mai de gustŭ și mai curêndŭ, era primitŭ de ucenicŭ în prăvălia sa, ér celorlalți le da drumulŭ. Elŭ dicea, că cine pune prețŭ pe aceste lucruri mici, totŭ așa va fi și la lucruri mai mari. Ast-felŭ din lucruri mici cunoscea elŭ pe omulŭ de afacere și harnicŭ de mai târdiu.

O mică negrijă póte aduce o mare pagubă. Din lipsa unui cuiu s'a perdut potcóva, din lipsa potcóvei s'a perdut calulŭ, din lipsa calului s'a prăpăditŭ călărețulŭ, căci l'a prinsŭ dușmanulŭ și l'a omorîtŭ. Din lipsa călărețulŭ s'a perdutŭ însĕ lupta, căci elŭ era adjutantulŭ generalului, ceea-ce nu s'ar fi întêmplatŭ, décă ar fi avutŭ grijă la timpŭ sĕ bată cuiulŭ la locŭ. O corabiă s'a încărcatŭ cu fórte multă marfă și s'a pornitŭ pe mare. Inainte de încărcare s'a băgatŭ de sémă o găurice fórte mică pe fundulŭ corăbiei, prin care pătrundea fórte puțină apă. In nădejdea, că se va astupa cu marfa, ce se punea în corabie, n'a băgat'o în sémă. Cu timpulŭ însĕ gaura s'a mai totŭ măritŭ străbătêndŭ ast-felŭ prin ea totŭ mai multă apă Până sĕ se bage de sémă, că apa a cuprinsŭ o parte însemnată din loculŭ unde era marfa, corabia s'a cufundatŭ cu tótă marfa și toți corăbierii au peritŭ, ceea-ce nu s'ar fi întêmplatŭ, décă s'ar fi astupatŭ găuricea dela început.

(Va urma.) I. Dariu.

Din viéța animalelorŭ.

De Maro.

Iubirea de animale este o virtute.

Au sositŭ sĕrbătorile mari cu darurile lorŭ. Fiă-care copilŭ bunŭ capĕtă darurĭ frumóse, ba încă mai frumóse de cum ar fi credutŭ. Măriucei i-au dăruitŭ părinții o *grădină* frumósă cu pĕcurari, cani și oi, lui Ionică *staolulŭ din Viflaimŭ*, cu familia sântă, cu vitele și mieii, ce stau și se uită mirându-se. Cu mare plăcere își arată Niculiță *curtea lui de economŭ*, cu boii, viței, cai și mânzii, și despre fiă-care scie povesti câte ceva. Iți vine sĕ credĭ, că tóte gâscile și rațele, găinile și curcile, că tóte vrabiile și pisicile au viéță, și că nu suntŭ numai simple jucării, într'atâta se bucură de ele, întru atâta le vorbesce de prietinesce, le pune mâncare d'inainte, și apoi érăși le așédă în staolŭ, pe fiă-care la loculŭ sĕu.

Câte-odată vine din vecini și Toderică cu *barca lui Noe,* din care scóte tóte animalele, ce au rĕmasŭ după potopŭ, mici și mari, singuratiae și cu părechea, și le așédă în jurulŭ lui moșŭ-Noe, ca și când ar voi tóte sĕ-i mulțămésca, pentru că li-a mântuitŭ viéța.

— Da încă mai frumósă e *grădina mea de paradisŭ*, strigă Georgică; uitați-vĕ, cum stau pe pomii înalți vulturii și păunii, papagalii și colibrii, mierlele, fringilele și priveghietorile, cărăbușii și fluturii. Tóte în cele mai frumóse colori; și sub pomi umblă măgarii și cămilele, caii și boii, leii, tigrii și elefanții, se têrĕscŭ șerpii, se mișcă fără frică tóte animalele cu patru picióre, trăescŭ în pace la olaltă, se adună în jurulŭ lui Adamŭ și alŭ Eveĭ, pentru ca sĕ capete de mâncare și sĕ se jóce cu stăpânii lorŭ prin grădină!

Nuțu deschide *cartea lui cea mare cu chipuri:* toți se miră de pădurea mare cu cerbi și iepuri, căprióre, corbi și cocoși. Écă mai încolo stă unŭ vênătorŭ după unŭ arbore și pândesce după vulpe și după porculŭ sĕlbatecŭ, în timpŭ ce câniĭ alérgă prin desișŭ și caută pradă. Ici mai în josŭ stă păstorulŭ tînĕrŭ lângă turma sa; vaci și capre pascŭ pe livedile verdi și hrănite bine dau apoi lapte în destulŭ, din care se pregătesce untulŭ dulce și cașulŭ nutritorŭ. Păstorulŭ trăiesce în vecinătate pacĭnică cu capra négră și cu țapulŭ de munte, cu vulturulŭ și veverița, pân'ce trece vara, când apoi în sunetulŭ clopotelorŭ și alŭ fluerii plécă spre casă. La capulŭ satului aștéptă toți sătenii turma de vite și fiăcare și-o duce pe a sa cu bucuriă în grajdulŭ sĕu.

Ghiță cetesce *poveștĭ* frumóse despre animale din patriă și streine, de prin țĕrile depărtate, ori povestesce, că ce a auditŭ în scóla despre ele.

Ast-felŭ își petrecŭ copiii buni cu jucăriile lorŭ, cu poveștĭ frumóse despre animale, și décă odată află plăcere în animalele fără viéță, făcute din lemnŭ, ori fabricate din lutŭ și zaharŭ, ori desemnate în cărți cu chipuri, atunci de bună sémă cu micŭ și mare simtŭ mai mare bucuriă și plăcere de animalele veșuitóre, ce se potŭ vedé în casă și curte, pe câmpŭ și în pădure, în aerŭ și în apă.

Ce plăcere este sĕ te uiți la pisică cu cei șése feți ai sĕi jucându-se prin casă! Trebue sĕ rîdemŭ de săriturile, lingușirile, adierile, și colăcirile lorŭ. Bĕtrâna stă pe spate și totŭ mișcă din códă și din picióre, feții ei sarŭ voioși împrejurŭ și se aruncă unulŭ după altulŭ; d'apoi încă de le vine între picióre vr'unŭ ghemŭ de bumbacŭ ori vr'unŭ hapucŭ, atunci sĕ vedĭ alergări, săriturĭ și rĕstogolituri, gândesci că 'sŭ nebuni, drăculeții! După ce se ostenescŭ, îi iau copiii în brațe, îi netedescŭ și-i drăgostescŭ, vréu sĕ facă, ca și mama mâță, și nu sciu că mânile lorŭ nu suntŭ așa moi și îndemânatice, ca membrele mâței bĕtrâne; de aceea câte odată îi dorŭ pe mâțușĭ ósele de strîngerile băeților, se miaună, și bĕtrâna se mâniă, ba încércă și de a sgăria și a mușca. Pentru aceea suntŭ de încunjuratŭ jucării de aceste.

Asemene nu e bine, de a îndopa pe mâțe cu mâncărĭ dulci, pentru-că se facŭ cu tóne, leneșe și nefolositóre: în locŭ ca sĕ prindă șóreci, ele pândescŭ după paseri, le strică cuiburile și le omóră.

Despre *maimuțe* se povestesce, că ele își légănă puii în brațe, și adese-ori așa de tare îi stringŭ la peptŭ, încâtŭ îi năduș̆escŭ. O dragoste așa mare, ca asta a maimuțelorŭ sĕ n'o imitămŭ nici-odată. Și totuși se întêmplă adese-ori, că *cânii* se ținŭ de domnii și dómnele lorŭ totŭ în odăi încălțite, pe sofe și perini moi, se îndópă și hrănescŭ așa, încâtŭ sĕrmanii se facŭ grași, leneși, bolnavi, de nu-i poți suferi. Copii adese-ori se jócă cu cânii, ca cu păpușile lorŭ, îi tragŭ și împingŭ de picióre, códă și urechi; îi lovescŭ, îi chinuescŭ și-i facŭ de nu-sŭ de folositŭ pentru alte scopuri.

Precum nu trebue sĕ suferimŭ, ca copiii sĕ-și strice jucăriile de lemnŭ și hârtiă, chiar așa nu trebue nici-decum sĕ le permitemŭ, ca sĕ tracteze rĕu cu animalele veșuitóre.

Nu chinui nici-odată din glumă și de petrecere pe animalŭ!

Chiar așa de urîtŭ lucru este a depărta *mielulŭ* de mamă-sa și de turmă, și a-i răpi libertatea, ținêndu-lŭ în odaiă, séu legatŭ de o sfóră, ca sĕ sară și sĕ se svêrcolésca. Numai în societatea, care 'i-e destinată de natură, își va puté păstra tînĕrulŭ animalŭ vioiciunea înăscută și va puté prospera. Ori și ce tractare în potriva naturei, îi procură animalului neplăcere și durere, și împedecă desvoltarea lui sănĕtósă.

Incă și mai rĕu este, décă omulŭ folosesce animalele la lucruri, cari suntŭ în potriva chiemării lorŭ. A prinde la căruțe *țapi* și a lăsa sĕ tragă la elŭ, e o petrecere pĕcătósă, care nu trebue suferită de nici unŭ părinte.

Multe animale suferŭ de pré mare îngrijire, ce li se dă. Precum sănĕtatea nóstră sufere, décă mâncămŭ pré multe, astfelŭ și animalele se bolnăvescŭ de hrănirea fără mĕsură. Multe *păsĕrele* au peritŭ din causa hranei, ce li s'a datŭ. Ba chiar și vacile și porcii suferŭ din causa îngrășatului contra firei. Indopatulŭ *gâscelorŭ* e o chinuire și le face carnea nesănĕtósă.

De condamnatŭ este și aceea, când copiii nerăbdĕtori nu aștéptă sĕ se desvólte deplinŭ animalele mici din óuĕle pe cari clocescŭ *gâscele, rațele și găinele*, ci în tótă diua caută în cuiburi, pentru de a asculta, că óre n'au începutŭ puii a piscui, séu chiar a-le și ajuta sĕ iésă mai iute diu ou. Ei nu cugetă, că le strică sermanilorŭ, ba le și omóră.

Multe pasĕri își părăsescŭ cuibulŭ și óuĕle, numai din causă, că copii nerușinați și nedumeriți se apropiă pré tare de cuibŭ și vréu sĕ vadă înainte de timpŭ puii. Totŭ lucrulŭ își are timpulŭ sĕu. Graba strică tréba.

Este o binefacere, când în plóiă și timpŭ rece se punŭ țóle pe *caii și cânii*, cari suntŭ în liberŭ. Insĕ ar fi rĕu, décă din pré mare grijă s'ar lăsa acelea pe ei și când se mișcă, de-óre-ce prin asta se împiedecă evaporarea (eșirea de aburŭ) pelei, și animalulŭ ușorŭ póte sĕ se rĕcéscă.

Ómenii nepricepuți credŭ, că *liliaculŭ* mâncă cârnați și slănină, se acață de pĕrulŭ omului, și pentru aceea e unŭ animalŭ stricăciosŭ și urîciosŭ, care trebue nimicitŭ; nu bagă însĕ de sémă, cum ființa acésta nevinovată și folositóre vênéză în amurgulŭ sĕrii după cărăbuși și fluturi.

Din nesciință și credință deșértă persecută și omóră mulți ómeni *buhele* folositóre, cari suntŭ cei mai zeloși vênători ai șórecilorŭ de câmpŭ și a altorŭ insecte stricăcióse. Chiar așa suntŭ persecutate și alte animale, ca *aricii, sobolii, bróscele țestóse, șopêrlele și bróscele*, căci ómenii nepricepuți încă și acum credŭ, că animalele aceste strică prin grădini și câmpuri, erburilorŭ și pomilorŭ; fórte ușorŭ însĕ s'ar puté convinge, că acele din potrivă folosescŭ fórte multŭ prin nimicirea și stêrpirea omidelorŭ, șórecilorŭ, cărăbușilorŭ, larvelorŭ, cucurbeilorŭ și a vermilorŭ, și ar trebui sĕ caute omulŭ, ca ele sĕ se înmulțéscă.

Póte deci, ori cine vedé, că este bine de a cunósce animalele după viéța și firea lorŭ, după folosulŭ și dauna, ce o aducŭ, și după alte semne ale lorŭ; *atunci le vorŭ sci tracta cum trebue și cum se cade, și vorŭ găsi în ele pe pretinii cei mai buni!*

Povestiri economice.

de *I. Georgescu.*

Cum putemŭ face sĕ rodéscă pomii?

— Ce faci în grădină, bade Tomo?

— Nu sciu ce sĕ facŭ cu altoiulŭ ĕsta, d-le învĕțătorŭ! Au trecutŭ 10 ani de când e altoitŭ, uite cum a crescutŭ de înaltŭ, și totŭ nu rodesce. Fă bine vino de te uită și D-Ta la elŭ, póte îmi vei sci spune ceva, ca sĕ-lŭ facŭ sĕ rodéscă.

— Bucuros, bade Tomo!... Precum vĕd eu, altoiulŭ D-Tale de aceea nu face póme, că e prea grasŭ; elŭ cresce mai multŭ în crengi și rădĕcini, decâtŭ sĕ rodéscă. O sĕ-ți spunŭ eu, ce acŭ e de "cojoculŭ lui: La véra viitóre în luna lui Augustŭ, séu Măsălariu, cum diceți D-Vóstre, pre timpulŭ când légă pomii, sĕ te apuci și, cu nisce fórfeci, décă nu ai de acestea, cu unŭ cuțitŭ, sĕ rătezi vêrfulŭ crengilorŭ séu corónei, ca sĕ nu se mai sue mustulŭ în susŭ, ci sĕ rĕmână în mugurĭ. Décă nici după

---

vr'o duducuță din cele, care când le iei suntŭ zîne și pe urmă se facŭ vai de bărbatŭ! Tu, în sfîrșitŭ, vrei sĕ fi cuprinsŭ de tóte năravurile têrgurilorŭ... Dumnedeu sĕ te povățuéscă a bine, tătucă.... Eu, dĕ! ce era sĕ facŭ, la vreme de bĕtrânețe? Măriuca 'mi-era dragă pentru tine; décă tu n'ai mai vrut'o, mi s'o făcutŭ dragă pentru mine, și écă de ce ne luămŭ amu.

— Măre, scii una tătucă, grăise Vladŭ, pĕcatŭ că nu-i în satŭ dascălu Lisandru, că n'o venitŭ cu mine, și ți-ar spune cum și ce felŭ mĕ hotărîsemŭ.... Dér décă dumnéta ții numai decâtŭ la Măriuca... eu ce-o sĕ facŭ alta, decâtŭ sĕ pornescŭ înapoi la Iași?....

— Mĕre, fĕtu meu, dĕ! sciu eu? Cu mine o fi elŭ lucru, cum o fi, da cu Măriuca nuș'sciu zĕu de t'ei putea împăciui, că-i focŭ de supĕrată nevasta, — și mĕtemŭ că-i cu dreptŭ supĕrată, fĕtu meu. Din dragostea cea mare sĕ mi-o uiți, biata, de par'că nu mai era pe lume? Ian socotesce, bine, tu, care esci cărturarŭ.... In sfîrșitŭ, Vlade tată, mâni îi cerca singurŭ tu. Eu nu m'oiu amesteca, eu nici n'oiu sci măcarŭ...

— Oiu cerca, tătucă.... și pe urmă oiu vedea...

Éca de ce era Vladŭ așa de posomorâtŭ. Nu închisese ochii tótă nóptea; felŭ de felŭ de vedenii îlŭ chinuiseră în tóte chipurile.

I se țintise apoi în gândŭ, că Moș-Trohinŭ nu prea era bucurosŭ de venirea lui, și că prea s'arăta îndrăgostitŭ de Măriuca.

Óre dac'ar fi fostŭ bucurosŭ, că 'i se întorsese fecioru, gata sĕ se lapede de viéța ce dusese, nu s'ar fi dusŭ elŭ întâiu la Măriuca s'o îmbuneze?

Dér pentru-că inima îlŭ îndemnà sĕ nu se lase umilitŭ de moșnégŭ, și-'lŭ mânà către Măriuca cu pornire de adevĕrată dragoste, — se cădea sĕ se ducă elŭ la Măriuca și s'o îmbuneze.

In biserică o vĕdŭ și se făcŭ roșŭ până'n albu ochilorŭ; îi dădŭ bună dimineța și ea îi rĕspunse... cu bucuriă par'că.

Cum ar fi începutŭ atunci chiar sĕ vorbéscă cu dênsa!... Dér în biserică nu-se cădea.

Vorba-i, că pentru Vladŭ slujba din diua aceea, n'o mai fostŭ slujbă....

N'avea ochii decâtŭ pentru Măriuca, și audŭ, decâtŭ pentru șóptele unei nădejdi negrăitŭ de dulce.

Și tare se mai sbuciuma, că par'că nu se potrivea de felŭ povestea, că Măriuca era sĕ ia pe Moș-Trohinŭ, cu părechile de ochi plini de dragoste, care 'i le trimetea mereu nevasta.

Dómne lungă slujbă bisericéscă!...

In sfîrșitŭ, popa Mateiu blagoslovì din mijlocu dverei... și trecu lângă sfântulŭ prestolŭ sĕ miruéscă....

Câte-va clipe încă, și era sĕ dea Dumnedeu sĕ se pótă apropia de Măriuca.

Da o fostŭ chipŭ, socotiți, și după miruélă?

Că unde o începutŭ a-se strînge toți românii din satŭ împrejuru lui și a-i ura bună venire, și a-i arăta bucuria și dragostea cea mai curată, că venise în satu lorŭ de sĕrbători....

Ar fi fostŭ mândru, unŭ împĕratŭ, de așa întêmpinare.

— E-hei, feții mei, le grăi Moș-Trohinŭ, ba de-amu, mătincă, Vlăducu meu o se fiă alŭ nostru alŭ tuturorŭ, că între noi de-acum rĕmâe.

— Éca, audi! D'apoi bine! Îi cinste pentru satŭ....

Și éca ce diceau toți, — și sĕ țineau gâjă după elŭ, și vorbeau în de ei arătându-și mulțămirea pentru așa veste, și și-'lŭ arătau unulŭ altuia cu mândriă.

Vladŭ s'ar fi vrutŭ cu aripi, sĕ pótă sbura de-odată pe malulŭ Bistriciórei, că pe Măriuca n'o mai vedea....

Satu-'lŭ petrecu până acasă; și numai după ce sĕ lămuri drumu totŭ din fața casei, Vladŭ lăsà pe moșnégŭ, — acasă chipŭ, așa socotea elŭ, — și prinse a sbura către móră.

Cum coti drumu, hopŭ și Moș-Trohinŭ, câtŭ pe ici, câtŭ pe colea, după Vladŭ.

In inima lui se strînsese par'că tótă bucuria din lume, ca tótă lumina sórelui pe pămêntŭ.

. . . . . .

Móra se hodinea... apa curgea pe sub capacu iezĕturei, ciurŭ, ciurŭ!.. încetișorŭ a lene....

Moraru o gătise pe ici, colo cu ramuri de salcie înflorită... par'c'ar fi împodobit'o pentru nuntă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

rătezatulŭ crengilorŭ nu va face póme, sĕ te apucĭ și sĕ sapĭ ca de unŭ stânjinŭ dela trunchiulŭ altoiului cu hârlețulŭ, până ce vei da de rădĕcinele laterale, pre acestea sĕ le rătezĭ jurŭ împrejurŭ cu o sĕcure, ca sĕ nu mai pótă cresce nicĭ în rădĕcinĭ.

Totŭ pentru-ca sĕ rodéscă pomii pe unele locurĭ se apucă ómenii în luna lui Augustŭ și sapă câtŭ ține corána la rădĕcină, ca unŭ rêndŭ bunŭ de hârlețŭ, apoi punŭ vre-o două-trei corfe de gunoiu, câteva lopețĭ de cenușă și pe acelea le amestecă, mai adăugêndŭ atâta apă, până se scurgŭ materiile acelea în pământŭ. Asta o facŭ, precum am cetitŭ, mai cu sémă prin Tirolŭ și alte țĕrĭ muntóse, unde pământulŭ e tare petrosŭ și cu multŭ mai sĕ facŭ, ca pe la noi.

Din acestea trei mijlóce, bade Tomo, D-Ta alegețĭ pre care vei socoti, că e mai bunŭ.

— Mi-se pare, că celŭ dintâiu e celŭ mai bunŭ, de-óre-ce m'am uitatŭ la pomii din progadiă, séu cimiteriu, și am vĕdutŭ, că în toțĭ anii facŭ póme, măcarcă atâta îi mai batŭ cu sburăturĭ de lemne și petrii nu numai copiiĭ, ci toțĭ câțĭ trecŭ pe acolo, încâtŭ suntŭ totŭ crengĭ rupte pe sub ei: pe semne, cum dicĭ D-Ta, de aceea se -acŭ acolo póme în toțĭ anii, pentru-că le totŭ rupŭ crenginele, când îi sburăturescŭ

— De bună sémă, bade Tomo. Eu am avutŭ în grădina școlei mai mulțĭ altoi, carĭ n'au vrutŭ sĕ-mĭ facă póme, deși erau marĭ destulŭ; după-ce însĕ am cercatŭ cu rătezatulŭ, mi-au făcutŭ în fiă-care anŭ póme destule. Incércă și D-Ta și vei vedé, că am dreptŭ, dér sĕ ai de grijă, când le vei reteza, ca sĕ nu retezĭ crengile mai tare, decâtŭ cele crescute în anulŭ dintâiu, séu cele de unŭ anŭ.

— Lasă pe mine, d-le învĕțătorŭ, că de asta nicĭ nu mĕ lasŭ până n'oiu cerca-o mai întâiu cu altoiulŭ ĕsta, apoi și cu ceilalțĭ pomĭ, căcĭ în părțile nóstre se facŭ póme mai numai totŭ la doi anĭ, și ómenii noștri nu sciu cum sĕ-șĭ ajute; aci dicŭ, că au degeratŭ mugurii peste iérnă, aci că au fostŭ legațĭ de vrăjitorĭ și alte câte și mai câte de acestea.

Eu am umblatŭ pre la Cișnădióra de lângă Sibiiu, d-le învĕțătorŭ, și am vĕdutŭ, că locuitorii de acolo gunoescŭ în tótă tómna, nu numai cireșii, de carĭ suntŭ fórte mulțĭ pe acolo, dér și pe ceilalțĭ pomĭ și mi-au spusŭ, că pomii lorŭ facŭ în toțĭ anii póme.

— E bine, bade Tomo, cércă și D-Ta și una și alta, și vei vedé, că și pomii D-Tale o sĕ facă în toțĭ anii póme, ca și cei din progadiă, séu ca cei din Cișnădióra.

MULTE ȘI DE TOATE.

O legendă a negrilorŭ.

Pe timpulŭ lui Noe erau bărbații și femeile fără deosebire negri, și încă de o negréță frumósă, curată, ca și nóptea de prin pădurile cele marĭ. S'a întêmplatŭ însĕ într'o dĭ, că Dumnedeu a chiămatŭ la sine pe cei trei fii ai tatălui Noe. Ham a fostŭ celŭ dintâiu, care a sositŭ, și Domnulŭ îi dise: „Privesce, aci în pustie este, o fântână, care la porunca mea s'a deschisŭ. Aruncă-te în ea, ca sĕ te facĭ de apa ei albŭ ca lilia". Insĕ Ham se temŭ și nu se aruncă. Venĭ Iafet, se scăldă în fântână și eșĭ afară cu o piele de totŭ albă. Venĭ apoi și Sem, alŭ treilea fiu alŭ lui Noe, și făcŭ ca și fratele sĕu Iaphet, dér isvorulŭ minunatŭ era deja mai secatŭ. Rĕmăsese încă numai atâta apă, câtŭ îi muiă numai pe désupra puținŭ pielea, așa câtŭ Sem se făcŭ cenușiu-gălbui ca oliva. Și étă, încuragiatŭ de pilda fraților sĕi, sărĭ acum și Ham în fântână. Insĕ acum era acolo numai o pătură de noroi, care îi spălă tălpile piciórelorŭ, palma mânei și îi stropi în ochĭ. De aci 'i-se făcŭ curcubeul ochiulŭ, albŭ sclipiciosŭ și asemenea 'i-se albiră și tălpile și pălmile, dér mai încolo pe celelalte părțĭ ale trupului rĕmase totŭ negru. Și astfelŭ Negrii (Arapii) fiiĭ lui Ham, fiulŭ lui Noe, n'au pututŭ sĕ se facă nicĭ-odată albĭ, ca fiiĭ lui Iafet, și cenușii-galbenĭ ca fiiĭ lui Sem.

Calendarulŭ septemânei.

MARTIE. are 31 dile. GERMÊNAR.

Dilele	Calend. Iul.	Calend. Gregor.
Dom.	6 S. 42 martiri	18 Alecsandru
Luni	7 Mar. Vas. și Efr.	19 S. Iosif
Marți	8 C. p. Teofilactŭ	20 Niceta Eug.
Mer.	9 † S. 40 de M. d.S.	21 Benedictŭ
Joi.	10 S. m. Cuadrat.	22 Octavianŭ
Vin.	11 C. p. Sofroniu	23 Frumențiu
Sâm.	12 C. p. Teofanŭ E.	24 Archir. Gavr.

Prețurile cerealeor din piața Brașovŭ

Din 16 Mtarie st. n. 1894

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta austriacă. fl.	cr.
1 H. - L.	Grâu cel mai frumos	6	—
„	Grâu mijlociu	5	—
„	Grâu mai slabŭ	4	80
„	Grâu mestecatŭ	3	80
„	Sĕcară frumósă	3	40
„	Sĕcară mijlociă	3	—
„	Orzŭ frumosŭ	3	80
„	Orzŭ mijlociu	3	40
„	Ovĕsŭ frumosŭ	2	70
„	Ovĕsŭ mijlociu	—	—
„	Cucuruzŭ	3	50
„	Mălaiŭ	3	40
„	Mazĕre	6	—
„	Linte	10	—
„	Fasole	3	50
„	Sĕmênță de inŭ	9	50
„	Sĕmênță de cânepă	4	—
„	Cartofĭ	1	20
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită	—	48
„	Carnea de porcŭ	—	52
„	Carnea de berbece	—	—
„	Sĕu de vită prĕspĕtŭ	23	—
100 kil.	Sĕu de vită topitŭ	33	—

Têrgulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch.

La 12 Martie n. 1894

Starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 141,785 capete, la 13 Mart. au intrat 3918 capete și au eșit 771 rămânêndŭ la 14 Mart. unŭ numĕrŭ de 144,952 capete. — Se notéză marfa: *ungurescă* veche, grea dela 50.— cr. până la 51. — cr. marfă *ungurescă* tinără grea dela 53.½ cr. până la 54.— .cr., *de mijlocă* dela 51.— cr. până la 52.— cr. *ușóră* dela 50.½ cr. până la 51.— cr. *Marfă țĕrănescă* grea dela 49 până la 50 — cr. *de mijlocŭ* dela 49.½ cr. până la 50. cr. *ușóră* dela 49.— cr. până la 50.— cr. — *Marfă de Romănie Bákony* de grea dela —.— cr. până la —.— cr. transitto mijlocă grea dela —.— cr. până la —.— cr. însĕ transito ușóră dela —.— cr. până la —.— cr. transito dtto țepósă grea dela —.— cr. până la —.— cr. transito mijlocă dela —.— cr. până la —.— cr. *Marfă sĕrbescă* grea dela 50.— cr. până la 50 ½ cr. Transito, mijlocă grea dela 50.— cr. până la 50 ½ cr. transito ușóră de la 48.— cr. până la 49.— cr. — Porcii îngrășațĭ de unŭ anŭ dela — cr. până la — cr îngrășațĭ cu cucuruzŭ dela — cr. până la — cr Cântăriți la gară cu 47 — cr până la — cr., îngrășați cu ghindă dela.

Bursa din Bucurescĭ

din 14 Martie n. 1894.

Valorĭ	%	Cumpĕrat.
Rentă română perpetuă 1875	5%	101.½
Renta română amortisabilă	5%	101.½
dtto	4%	83 —
Renta rom. (rurale convertite)	6%	98 —
Oblig de stată C. F. Române	6%	—.—
idem idem	4%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraș. Bucurescĭ	5%	—.—
idem idem din 1881	5%	86 ½
idem idem din 1890	5%	89.
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	—.—
idem idem	5%	92 ⅜
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	102.—
idem idem	6%	100 ½
idem idem	5%	86 ¾
Credit Fonc. Urban din Iași.	5%	79.—
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	275.—
	v. N.	—.—
Banca Nație. ult. div. 84.45	500	1500.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	—.—
Nationala de asig. ult. div. 36 lei	200	458.—
Banca Rom. ult. div. fr. 12.—	500	467.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	—.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. 00	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 16 l. aur	200	—.—
Societ. de Constr. ult. div.	—	—.—
Societ. de Hârtie ult. div.	—	—.—
20 francĭ aur	—	20.05
Banca Nație. a Romăniei	—	—.—
Scompt.	5%	
Avansurĭ pe efecte	6%	
vansurĭ pe Lingourĭ	6%	

Cursul la bursa din Viena.

Din 16 Matrie 1894.

Renta ung. de aurŭ 4%	117 90
Renta de corône ung. 4%.	95.15
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	126.50
„ „ „ „ argint 4½%	102.—
Oblig. „ „ „ de ost. I. emis.	123.25
Bonurĭ rurale ungare.	95.10
„ „ croate-slavone.	99.—
Imprum. ung. cu premii	152.50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin.	143.75
Renta de hârtie austr.	98.20
„ „ argint „	98 15
„ „ aurŭ „	119.75
Losurĭ din 1860	146.25
Acțiĭ de-ale Băncei austro-ungară.	1028.—
„ „ ung. de credit	439 75
„ „ austr. de credit	366 30
Napoleond'orĭ	9.90½
Mărcĭ imp. germ.	60 95
London (lire sterlinge).	124.70
Rente de corône austr.	97.90

Cursulŭ pieței Brașovŭ.

Din 17 Martie 1894

Bancnote rom.	Camp.	9.83	Vênd.	9.86
Argintŭ român.	„	9.75	„	9 80
Napoleon d'orĭ	„	9 85	„	—.—
Galbenĭ	„	5.80	„	—.—
Ruble rusescĭ	„	—.—	„	—.—
Mărcĭ germane	„	60 50	„	61.—
Lire turcescĭ	„	—.—	„	—.—
Scris. fonc. „Albina„ 6%		—.—	„	—.—
„ „ „ 5%		101 50	„	102.50

Cursulŭ losurilorŭ private

din 14 Mart. 1894

	cump.	vind.
Basilica	10.-0	11.
Creditŭ	197.75	199.25
Clary 40 fl. m c.	59.25	59.75
Navig. pe Dunăre	143.—	145.—
Insbruck	30.—	—.—
Krakau	25.50	26.
Laibach	24.75	25 75
Buda	65.—	66.—
Palffy	57.50	58.50
Crucea roșie austr.	18 75	19.25
dto ung.	13.—	13.50
dto ital.	13.—	13.50
Rudolf	23 50	24 50
Salm	74.—	74.50
Salzburg	27.—	27.50
St. Genois	70.50	72.—
Stanislau	47.—	—.—
Trieitine 4½% 100 m. c.	144.—	147.—
dto 4% 50	71.—	75.—
Waldstein	49.—	51.—
Windischgrätz	—.—	—.—
Sêrbescĭ 3%	38 75	39.75
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	129 75	130.25

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorĕ.**

VESTITE în lume suntŭ
INELILE mele GOLDIN
carĭ costă **fl. 1.50** câte unulŭ.

Aceste inele suntŭ **ca de aurŭ**, nu le potŭ distinge nicĭ ómeni de specialitate, **fason modern, elegantŭ și finŭ**. Inelile Goldin suntŭ fórte durabile. potŭ garanta în scrisŭ, că vorŭ păstra luciulŭ aurului 5 anĭ.

Nr. 142 — Inelulŭ Goldin, cavalierŭ diamantŭ artificialŭ **fl. 1.50**
Nr. 112 — Inelŭ Goldin, Marquis, cu topas de aur imitat.

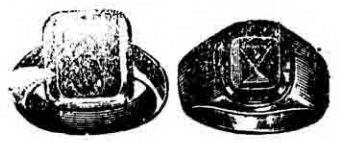

Nr. 67 — Inel Goldin, de pecetluitŭ, cu imitație ametistŭ. **fl. 1.50**
Nr. 117 — Inelŭ Goldin, cu imitație de turchesŭ.

Lista de prețurĭ ilustrată, gratis și francc.

Inele de logodnă, à fl. 1.20 cr.
Mĕsura se să ia cu o fâșiă de hârtie, trimițindu-o cu **rambursă postală** la singurulŭ

Depou: ALFRED FISCHER,
5—6 **VIENA, Adlergasse Nr. 12.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Și la pórta casei, de-asupra pragului ușei, ramurile de salcie se făcuseră ghirlandă de mirésă.

Și mândră dĭ mai era!...

Numa sóre, numa liniște!.., Dór' gănguritu apei și ciripéla vrăbiilorŭ, care își făceau sémă pe lângă móră, câtŭ s'auțeau, ca sĕ dee par'că și mai multŭ farmecŭ liniștei.

Pe prispa morii, Măriuca sta și așteptа: ér chipu 'i se oglindea în apa pe care-i fugeau ochii....

Și cum 'i se mai sălta sînu strînsŭ în cămașa mândru cusută cu arniciu negru și roșŭ, și numai fluturĭ, numai fluturĭ furațĭ dela sóre.

Era sĕ vie Vladŭ la dênsa!

Planu ei isbutise.. Norocirea-i bătea la ușă.

Apa curgea mereu, ușorŭ, a lene...

Mereu curgeau și gândurile ei de dragoste, în calea lui Vladŭ, care... écă îlŭ prinsese-a-se ivì....

Și curgeau mereu și pașii lui... curgeau rĕpide însĕ, alergau ca și gândurile lui de bucuriă și de dragoste.

Și se prefăcŭ Măriuca vicléna, că nu-'lŭ vede, că nu simte; și sta plecată de-asupra apei, în care 'șĭ vedea chipu roșu, roșu, ca o pétră de rubinŭ într'o oglindă de smaragdŭ.

Vladŭ se oprì, când sĕ calce pe prispa morii... Par'că era sĕ 'i se rupa inima, așa-i bătea, sĕrăcuțu; par'că-i venia sĕ se repédă la Măriuca și s'o strîngă în brațe și par'că nuș'ce sfiială îlŭ țintuia locului.

Apa curgea mereu... ciurŭ! ciurŭ!... ușorŭ... a lene....

— Măriuco! șoptì Vladŭ....

Și par'că fù o suflare de vêntŭ purtătóre de vrajă....

Măriuca se întórse....

Clipă, care n'o póte povestì graiulŭ omenescŭ!

Nicĭ ei nu-șĭ putură grăi.

Numai dór' Moș-Trohinŭ, care s'ar fi piase, ca unŭ motanŭ, de móră, îi vĕdu prose strîngŭ în brațe și că pică amêndoi pe pragu morii....

— Norocŭ sĕ-i dea Dumnedeu! le strigà moșnégu și li se ivì ochilorŭ. Care vré sĕ dică v'ațĭ îmbunatŭ, băețĭ?

Bine că mĕ lăsațĭ văduvoiu pe mine!

— Și adecă ai credutŭ, Vlade, că era sĕ iau pe Moș-Trohinŭ? grăi Măriuca dându-se o lecuță mai de-oparte.

— Ce? nu era adevĕratŭ? Eu crudusemŭ; căcĭ multe minunĭ de astea se vĕdŭ pe la têrgŭ.

— O fostŭ planu Măriucăi, fĕtu meu, ca sĕ vadă, sĕ mai nădăjduéscă la dragostea ta, orĭ la?

— Mare, fa Măriuco, rostì Vladŭ, dragă, mi-ai fostŭ de când te sciu și dragă mi-ai estĭ... Amu, că te vĕdŭ așa de istétă, sunt și mai bucurosŭ c'o sĕ facemŭ casă amêndoi....

— Numai nu ți-i témă, cuconașule, că o sĕ-ți mânjescĭ bunătate de straie nemțescĭ cu făina mea dela móră? rîse a șagă Măriuca.

— Las'că m'am tămăduitŭ, Măriuco de târgoveție.... Rămâiu țĕranŭ, cum m'a făcutŭ mama, și cartea ce-amŭ învĕțatŭ oiu face-o folositóre nevoilorŭ satului....

— Éca amu dicŭ și eu, că am unŭ ficiorŭ! strigà Moș-Trohinŭ.

— Apoi așa ar fi și cu cale, tătucă, sĕ învĕțămŭ, sĕ scimŭ toțĭ carte și sĕ rĕmânemŭ în breasla nóstră. Atuncĭ tóte felurile de meșteșugurĭ ar merge departe și ale vieței s'ar câștigà mai cu ușurință. Ia sĕ vedĭ tu, Măriuco, ce-o sĕ facemŭ noi amêndoi cu móra ta... O sĕ mérgă vestea....

— Mare, mérgă vestea de móră, da mérgă vestea și de dragostea vóstră, grăi Moș-Trohinŭ. Dragostea cată sĕ stea temeliă casei românului.. Și ca sĕ vĕ fiă cu norocŭ, băețĭ, hai sĕ bemŭ aldămașulŭ têrgului, că uite, mi s'o uscatŭ gâtița ca în luna lui Cuptorŭ. Și apoi, vorba ceea, fețiĭ mei: vinu învioréză sufletu și pecetluesce bucuria românului....

Ér apa curgea mereu... ciurŭ! ciurŭ! ușorŭ a lene....

(După „*Revista Nouă*").

Tîrgulŭ Inului Nr. 28, Casa Safrano.

Am onóre a aduce la cunosciinţa on. publicŭ că

Magasia de confecţiunĭ pentru dame

am redat'o Domnului Ignatz Weinberger, începêndŭ din **20 Februarie c.,** şi de aci înainte ţinŭ unŭ depositŭ **cu firma mea proprie** care e cu multŭ mai mare şi cu mărfurĭ mai fine precum cu confecţiunĭ indigene şi din streinătate, cele mai nouĕ şi mai de gustŭ modele, aşa încâtŭ în tótă privinţa şi orĭ şi când potŭ satisface pretensiile stimaţilorŭ mei muşterii.

Totodată am onóre a arecomanda depositulŭ meu pentru sesonulŭ

de primăvéră precum şi de tómnă

care conţine **jaquete, gulere, fichuurĭ, mantale** şi **mantale de plóiă şi pravŭ.**

Atragŭ în deosebĭ atenţia asupra vestmintelorŭ pentru copii şi fetiţe şi asupra mantalelorŭ, pe care totdéuna le ţinŭ în **cantitate mare** şi **le vêndŭ cu preţurile fabricei.** Comande efectuesŭ punctualŭ şi după mĕsură în rĕstimpŭ de 3 ḑile.

Rugândŭ sprijinulŭ on. publicŭ mĕ recomandŭ

cu tótă stima

N. P. Goldmann,

4—12,373 **Magasia Tîrgulŭ Inului 28, Casa Safrano.**

„VATRA"

FOAIE ILUSTRATĂ PENTRU FAMILIE

sub redacţiunea

D-lor I. SLAVICĬ, I. L. CARAGIALE şi G. COŞBUC.

Acéstă revistă ilustrată este dirigiată de unĭ dintre cei maĭ apreţiaţĭ scriitorĭ românĭ, cu menirea de a oferi Onor. publicŭ cetitorŭ românŭ, **cele maĭ bune scrierĭ** ale celorŭ mai talentaţĭ scriitorĭ românĭ **din tóte părţile locuite de Românĭ.**

Trebuia în sfêrşitŭ o fóie, care se ocupe unŭ locŭ de cinste pe masa fie căreĭ familie românesĭ.

Nu va fi cruţată nicĭ o jertfă pentru ajungerea acestuĭ scopŭ; grija de căpetenie fiindŭ a nu lăsa sĕ se strecóre în acéstă revistă nimicŭ nepotrivitŭ cu **tradiţiile némuluĭ nostru şi cu moravurile familieĭ.**

Cele mai bune **nuvele, romane, povestirĭ, poesiĭ** etc, **originale** şi **alese,** vorŭ ocupa primulŭ locŭ şi numai întêmplătorŭ în alŭ 2-lea rêndŭ traducţiunĭ. Tóte insă in cea mai curată, mai alésă şi mai frumósă românéscă.

Artele, ştiinţa, recensiunile theatrale şi musicale, noutăţile literare, evenimentele însemnate, partea variată şi humoristică, tóte iş̆ĭ vor avé colónele speciale reservate in acéstă fóie, cu **competinţă şi cu onestitate redactate.**

Nicĭ **viaţa casnică** nu va fi negligiată. Sfaturĭ bune din punctul de vedere alŭ educaţiunei, higienei, îmbrăcămintiĭ, a traiului economicŭ, felurite îndrumărĭ folositóre economieĭ caseĭ, vorŭ fi trat te cu multă grijă.

Ilustraţiunile vorŭ fi alese pe câtŭ e cu putinţă din istoria némului nostru, copiĭ după tablourile artiştilorŭ noştrl şi a celorŭ străinĭ, vederĭ felurite din ţara nóstră şi de pretutindenĭ unde locuescŭ Românĭ.

În aceste condiţiunĭ se va presenta onor. public românĭ fóia ilustrată pentru familie **„VATRA" CA UNŬ MĂRGĂRITARŬ ALŬ LITERATUREI NÓSTRE NAŢIONALE,** şi va **apare de 2 orĭ pe lună,** adecă **24 fascicule pe anŭ** de câte 4 cóle 4⁰ mare, tipărită cu îngrijire pe hârtie velină.

Preţulŭ abonamentuluĭ pe unŭ anŭ este: pentru Austro-Ungaria: **Coróne 24,** pentru ţările Uniunei Latine **Fr. 24.** — Vêndarea cu numĕrulŭ **Coróne 1.10,** (Austro-Ungaria, **Fr. 1.10.** (Ţĕrile Uniuneĭ-Latine).

Subsemnatulŭ Vĕ rógă să primiţĭ cu simpatie apariţia acesteĭ publicaţiunĭ româneştĭ şi sĕ i asiguraţĭ continuitatea prin binevoitorulŭ D-Vóstre sprijinŭ, abonându-Vĕ la ea.

Cu deosebită stimă: **C. SFETEA,**

370,9 30 **Librar-editor.—Bucurescĭ.**

Dintre tóte hărtiile pentru ţigarete este recunoscută de cea mai bună hărtia de ţigarete veritabilă franţuzéscă

„Le Gloria"

fabricaţiunea d-lorŭ

JOSIFŬ BARDOU & FILS

în PERPIGNAN—PARIS.

60 medalii de aurŭ, 16 diplome de onóre marĭ, 20 diplome „Hors Concours".

„Le Gloria" este hărtia, care în fineţă şi bunătate întrece tóte celelalte hărtii de cigarete ce esistă.

„Le Gloria" este numai atuncĭ veritabilă, décă fiă-care cărticică pórtă firma IOSIFU BARDOU & FILS.

„Le Gloria" se efectuéză cu marginele netede séu crestate (perforate.)

„Le Gloria" se efectuéză şi ca **tuburĭ** şi adecă într'o calitate neîntrecută de fină.

„Le Gloria" este de căpĕtatŭ în **Braşovŭ** la tóte marchetăniile şi băcăniile en-gros, precum şi la fiă-care debitantŭ mai bunŭ de tutunŭ. 9,—52.

Vestite în tótă lumea sunt hârtiile de ţigară

„LES DERNIÈRES CARTOUCHES şi LOHENGRIN"

din Fabrica Braunstein Frères, Paris

65 Boulevard Exelman 65.

Firma **Braunstein Frères** vinde numai **produsele proprii,** din **fabrica ierŭ de hârtie** în **Gassicourt (S. & O.) în Francia.**

Produsele acestui stabilimentŭ mărețŭ, întocmitŭ după principiile cele mai moderne suntŭ unŭ triumfŭ alŭ industriei de hârtie.

Unŭ depositŭ alŭ fabricei pentru vêndare de hârtie şi tuburĭ de ţigarete sĕ află în Wiena, I., Schottenring 25.

Hârtia nóstră veritabilă franţusască precumŭ şi **tuburĭ** de **ţigarete** fabricate din hârtie **„Les dernières cartouches",** la care pe fiă-care cartonŭ este firma **„BRAUNSTEIN FRÉRES"** se vinde în tóte marchetăniile, şi în tóte traficele reg. ung. de tutun. 135,16—*

Cereţĭ numai

ZACHERLIN,

care este celŭ mai bunŭ mijlocŭ

contra insectelor

de totŭ soiulŭ, şi nu există preparatŭ mai bunŭ, ca

Zacherlinulŭ.

Cumpĕraţĭ numai sticle sigilate şi cu eticheta „Zaherl."

Tóte celelalte preparate suntŭ imitaţii false.

Sticla costă **15, 30, 50 cr, 1 fl. 2 fl.** Aparatulŭ de improşcatŭ **30 kr.**

„ZACHERLIN"

Se află de vêndare: **în Braşovŭ:** La Domnii *I. L. et A. Hesshaimer, Heinrich Zinz, Dimitrie Eremias nepoţii, Emilŭ Por, Karl Ilk, Franz Kelemen* farmacistŭ. *Julius Müller, Carol Schuster* farmacistŭ, *Teutsch et Tartler, N. Grădinar, Eduard Kugler* farmacistŭ, *Carol Töpfner, Jul. Hornung* farmacistŭ, *Heinrich G. Obert, Emilŭ Jekelius* farmacistŭ, *Victorŭ Roth* farmacistŭ, *Heinrich Wagner, Karl Harth, Ioanŭ Duşoiu et Fiu, W. Wunsch, Fritz Grisberger, Heinr. Herrmann.* — **In Făgărasŭ:** La Domnii *Richard Glein* farmacistŭ, *M. A. Gräser, I. Iarosch, Heinrich Schul, B Nehner, Jacob Fleisig.* — **In Cincŭlŭ mare:** La D-nulŭ *Iosifŭ Hammer.* — **In Cohalmŭ:** La Domnii *Ernst Wolff, Sam. Nagelschmidts Erben, Eduard Victor Melas.* — **In Şercaia:** La D-nulŭ *F. Schnell.* — **In Zêrnestĭ:** La D-nulŭ *Aurel Cuteanŭ* farmacistŭ. — **In Rèşnovŭ:** La Domnulŭ *Carl Fuhrmann.*

Mai departe se află „ZACHERLIN" de vêndare pretutindenea, unde suntŭ placate espuse.

Nr. **528**—1894.

PUBLICAŢIUNE.

Din partea oficiului comunalŭ **din Feldióră,** comitatulŭ Braşov se aduce la cunoscinţa publică, că têrgulŭ de primăvéră alŭ Feldiórei, ce este a se ţiné în 25 Martie, din considerare, că ḑiua acésta cade tocmai în ḑiua întâia de Pascĭ, cu înalta învoire a Exelenţiei Sale Domnului ministru regiu ungarŭ de agricultură de dato 8 Martie Nr. 18120, făcêndu-se **escepţiune,** s'a decisŭ a sĕ ţinea la

28 Martie

ḑiua premergătóre, adecă **în 27 Martie** se va ţiné têrgulŭ de vite.

Feldióră, în 16 Martie 1894.

Nr. 397 1—1 **Oficiulŭ comunalŭ**

Invenţia cea mai nouă pentru BĂRBAŢĬ,

carĭ în urma pĕcatelorŭ tinereţelorŭ (Onanie) séu viaţa escesivă s'au **enervatŭ** orĭ suferŭ de **puluţiune,** este de celŭ mai sigurŭ efectŭ aparatulŭ de vindecare **(portativŭ în buzunarŭ)** şi patentatŭ în Austro-Ungaria şi Franţa, pentru **propria îutrebuinţare.** Testimoniĭ dela profesorĭ renumiţĭ, mii de scrisorĭ, prin care se mulţămescŭ recomandă pentru înbuinţarea aparatului.

Broşurĭ se trimitŭ contra 10 cr. în mărcĭ postale gratis de **inventatorulŭ şi mediculŭ specialistŭ**

Dr. ALTMANN KAROLY,

Viena, VII/1 Mariahilferstrasse 70.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

2. Ganz seid. bedruckte Foulards 75 kr. bis fl. **3.65** p. Met. (ca 450 versch. Disposit) — sowie **schwarze, weisse** und **farbige** Seidenstoffe von **45** kr. bis fl. **11.65** per Meter — glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.), porto- und zollfrei in die Wohnung an private, Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz.

Seiden-Fabrik G. Henneberg (K. u. K. Hoflief.) **Zürich.**

Cheque-Conto la postă Nr. 505.

INSTITUTULŬ DE CREDITŬ ŞI DE ECONOMIĬ

„ALBINA“

FILIALA BRAŞOVŬ,

Giro-Conto la banca Austro-Ungară.

Recomandăm P. T. public pentru plasare de capitale

Scrisurile fonciare de 5%

ale "Albinei" inst. de cred. şi econ. în Sibiiu.

Acelea sunt emise în bucăţi à fl. 1000 şi fl. 500 şi se fructifică cu **netto 5% fără nicĭ unŭ scăderment.**

Cuponii de interese se rescumpĕră la jumĕtate de anŭ la 1 Ianuarie şi 1 Iulie la cassele institutului din **Sibiiu** şi **Braşovŭ** şi la „Pester ung. Commerzial-Bank“ în **Budapesta fără nicĭ unŭ scăderment şi liber de orĭ ce provisiune.**

Pentru fructificarea punctuală şi rescumpĕrarea scrisurilor fonciare garantĕză:

1. Ipotecile, **care în sensulŭ legei pentru scrisurĭ fonciare din anulŭ 1876 suntŭ menite esclusiv pentru coperirea detentorilorŭ de scrisurĭ fonciare şi asecurate prin întabulare în cărţile funduare in favorulŭ acelora, asupra cărora se emit scrisurĭ fonciare până la maximum 1/3 a valórei de preţuire, ceea ce se confirma prin controla Comitetului de supraveghiare pe fiă-care scris fonciar emis.**

Scrisurile fonciars ofer deci o siguranţă mai mare ca şi pupilară.

2. Fondulŭ de garanţie de fl. 700,000 **specialŭ al scrisurilorŭ fonciare, prescrisŭ de legea amintită pentru mai mare siguranţă a detentorilorŭ de scrisurĭ fonciare, care fondŭ e detaşatŭ din capitalulŭ de acţiunĭ alŭ institutului.**

3. Tótă **cealaltă avere a institutului inclusive fondulŭ de reservă.**

Scrisurile fonciare de 5% ale „ALBINEI“ atât cu privire la siguranţa lor absolută, cât şi ca una din chârtiele indigene cele mai fructifere se recomandă decĭ de sine pentru plasarea de capitale, de banĭ pupilarĭ, fondurĭ publice şi private etc. şi le vindem pe cât ajunge provisiunea lor în cursul de marfă al bursei din Budapesta.

La cumpĕrarea unei cantităţi mai marĭ le oferim în cursul mijlociu.

„ALBINA“
institut de credit şi de economiĭ
FILIALA BRAŞOV.

44—*

Ajutorŭ grabnicŭ şi siguru

pentru

SUFERINŢE DE STOMACHU ŞI URMARILE ACESTORA!!

Mijlocul celŭ mai bunŭ şi eficace pentuu menţinerea sănĕtăţii, curăţirea sucurilorŭ precum şi a sângelui şi pentru promovarea unei mistuirĭ bune este deja pretutindenea cunoscutulŭ şi plăcutulŭ

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acestŭ balsamŭ preparatŭ cu îngrijire din **erburile alpine cele mai bune şi tămădutóre** se dovedesce ca fórte folosiotrŭ în contra tuturorŭ **greutăţilorŭ de mistuire cârcei de stomachŭ, lipsa de apetitŭ, rigăelei, congestiunilorŭ, haemorhoidelorŭ etc. etc.** In urma eficacităţii sale a devenitŭ acestŭ balsamŭ acum unŭ singurŭ şi doveditŭ **medicamentŭ de casă poporal·.**

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisorĭ de recunoscinţă stau la disposiţiă!

FIŢĬ ATENŢĬ!!!

Spre a evita înşelătorii. facŭ pe fiecine atentŭ, că fiă-care sticlă cu **Dr. Rosa's Lebens-Balsam,** care singurŭ numai de mine este preparatŭ după receta originală, este învĕlitŭ în hârtiă grósă albastră, care pórtă în lungulŭ ei inscripţia: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din fărmacia „zum schwarzen Adler“, B Fragner, Prag, 205–3“ în limba germănă, boemă, ungarŭ şi francezŭ, şi carĭ suntŭ provĕdute cu alăturata marcă a fabricei luată sub scutulŭ legalŭ.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabilŭ se póte procura numai în

Depositulŭ principalŭ alŭ producĕtorului

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“ Prag 205—3.

In Budapesta: la farmacia I. von Török.

Tóte farmaciile din **Braşovŭ,** precum şi tóte farmaciile mai marĭ din monarchia Austro-ungară au depositŭ din acestŭ balsamŭ de viĕţă.

Totŭ de acolo se póte avea:

Alifia de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

unŭ medicamentŭ sigurŭ şi prin mii de scrisorĭ de multămire recunoscutŭ în contra tuturorŭ inflamaţiunilorŭ, rănilorŭ şi umflăturilorŭ.

Acésta se întrebuinţĕză cu succesŭ sigurŭ la inflamaţiunĭ, la stagnaţiunea laptelui şi întărirea ţiţelorŭ cu ocasiunea îuţĕrcării copilului, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; copturĭ la unghe, la panariţii (ulceraţiunĭ la degete, la întărirurĭ, umflăturĭ, tumórea glanduleloru limfatice, lipume etc. — Tóte inflamaţiunile, umflăturĭ, întărirurĭ se vindecă în timpulŭ celŭ mai scurtŭ; la casurĭ îusĕ, unde s'a formatŭ deja purolu, absórbe baba şi o vindecă în timpulŭ celŭ mai scurtŭ fără durerĭ.

In cutióre á 25 şi 35 cr.

Fiţĭ atenţĭ!

De-óre-ce alifia de casă uniuersală de Praga se imitĕză fórte desŭ, facŭ pe fiă-cine atentŭ, ca singurŭ numai la mine se preparĕză după receta originală. Acésta este numai atuncĭ veritabilă, décă cutiórele din metalŭ galbinŭ, în carĭ se pune, suntŭ înfăşurate în hârtiă roşiă pe care se află tipărită în 9 limbĭ esplicaţiunea cum se se întrebuinţeze, împachetate şi în cartóne vinete, — carĭ suntŭ provĕdute cu marca fŭbricei de mai susŭ.

Balsamŭ pentru auţŭ.

(Gehör-Balsam)

Celŭ mai probatŭ şi prin multe încercărĭ celŭ mai temeinicŭ medicamentŭ pentru vindecarea auţului greu şi spre redobêndirea auţului perdutŭ. **1 Flacon 1 fl.**

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria **Nicolae Ciurcu.**

Preţurĭ

fără Concurenţă!

Soliditate recunoscută.

DESSIER

WIEN, VI., Mariahilferstrasse 83 Souterrain, Parterre Mezzanin şi etagiul prim. Fondată 1874.

Specialităţi de cele mai noue STOFE de LĂNĂ, MĂTASĂ şi de spălatŭ.

AVISU!

Pentru **SESONULŬ** de PRIMĂVARĂ şi VARĂ **miau sositŭ** în cantităţi fórte marĭ şi diferite, **stofe** de **lânurĭ, mătăsurĭ** şi de spălatŭ, **haute nouveautés.**

Îmĭ permitŭ a atrege atenţiunea on. Dame asupra marelui asortimentŭ.

Cu deosecită stimă: **Ed. Lessier.**

Din multele şi diferitele noutăţĭ

menţionămŭ următórele:

Carreaux neigé	duplu latŭ per meter fl.	—.32
Rayé englesescŭ	„ „ „ „ „	—.38
Schottisch	„ „ „ „ „	—.32
Glacé, lână curată	„ „ „ „ „	—.65
Lânurĭ fórte recomandabile	„ „ „ „ „	—.88
Laine rayé lână curată	„ „ „ „ „	—.88
Carreaux Nouveautè	„ „ „ „ „	—.80
Crêpon rayé, lână curată	„ „ „ „ „	1.05
Haute Nouveauté, cu mătase, lână curată	„ „ „ „ „	1.15
Kammgarn, fórte bunŭ, lână curată	„ „ „ „ „	1.20
Crêpe coloré, lână curată	„ „ „ „ „	1.30
Specialité esclusivŭ de mătase,	„ „ „ „ „	1.60
Relief, celŭ mai nou, lână curată	„ „ „ „ „	1.50
Diagonal-Kammgarn, lână curată	120 cm. latŭ Metru fl. **1.45,**	1.85
Piqué-Kammgarn, engl. stofă minunată, lână curată	„ „ „ „ „	1.70
Carreaux flammé, fórte frumosŭ, lână curată	„ „ „ „ „	1.70
Specialité, de mătase „ „ „ „	„ „ „ „ „	1.90
Haute Nouveauté dessiné, lână curată	„ „ „ „ „	1.75
Rayé pointu, lână curată	„ „ „ „ „	1.80
Kammgarn carré, lână curată	„ „ „ „ „	1.75
Kammgarn exclusive, de colorile cele mai frumóse, lână curată	120 cm. l. mtr. fl.	2.—
Bouton relief, cu Mohair, lână curată	120 cm. latŭ p. „ „	2.10
Nouveauté pointu en soie stofe de minune lână curată	120 „ „ „ „ „	2.60
Haute Nouveauté superfin, cu mătase, lână curată	120 „ „ „ „ „	3.—
Travers, Haute Nouveauté, cu mătase, lână curată	120 „ „ „ „ „	4.20
Loden de Stiria, lână curată	130 „ „ „ „ „	1.10

Loden de Insbruck, lână curată . . . . 120 cm. per metru fl. **1.30** etc. etc. etc.

Crêpe Zephyre, fórte frumosŭ, de spălatŭ per metru cr. . **35, 46, 48, 52, 55, 65, 70, 72, 78** kr.

Zephyr ca inu, de spălatŭ per metru . . . . . **35, 40** kr.

Atlas-Satin, de spălatŭ per metru . . . . . **40** kr.

Atlas-Satin franţuzescŭ, de spălatŭ per metru . . . . . **58** kr.

Levantine, veritabilŭ de spălatŭ per metru **22, 26, 28, 30, 32, 40** kr.

Mousseline de l'Inde calitate franţuzéscă, veritabilŭ de spălatŭ per metru **50, 55, 60** kr. etc. etc. etc.

Pentru provincie mostre şi jurnale ilustrate gratis şi franco.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.